

ROZSUDOK SÚDU PRVÉHO STUPŇA (piata rozšírená komora)

z 3. februára 2005 *

Vo veci T-19/01,

Chiquita Brands International, Inc, so sídlom v Trentone, New Jersey (Spojené štáty americké),

Chiquita Banana Co. BV, so sídlom v Brede (Holandsko),

Chiquita Italia, SpA, so sídlom v Ríme (Taliansko),

v zastúpení: C. Pouncey, solicitor, a L. Van Den Hende, advokát, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobcovia,

proti

Komisii Európskych spoločenstiev, v zastúpení: pôvodne C. Van der Hauwaert, C. Brown, neskôr L. Visaggio, C. Brown, M. Niejahr, a nakoniec L. Visaggio a C. Brown, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci N. Khan, barrister, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanej,

* Jazyk konania: angličtina.

ktorej predmetom je žaloba o náhradu škody údajne utrpenej pre prijatie a účinnosť nariadenia Komisie (ES) č. 2362/98, z 28. októbra 1998, ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (EHS) č. 404/93 týkajúceho sa dovozu banánov do spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 293, s. 32),

SÚD PRVÉHO STUPŇA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV
(piata rozšírená komora),

v zložení: predsedníčka komory P. Lindh, sudcovia R. García-Valdecasas,
J. D. Cooke, P. Mengozzi a M. E. Martins Ribeiro,
tajomník: J. Plingers, referent,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 12. februára 2004,

vyhlásil tento

Rozsudok

Právny rámec a okolnosti predchádzajúce sporu

1. *Nariadenie č. 404/93*

- 1 Nariadenie Rady (EHS) č. 404/93 z 13. februára 1993 o spoločnej organizácii trhu s banánmi (Ú. v. ES L 47, s. 1; Mím. vyd. 03/013, s. 388) v hlave IV nahradilo od 1. júla 1993 rozdielne vnútroštátne režimy spoločným režimom obchodovania s tretími krajinami. Rozlišovalo sa medzi „banánmi Spoločenstva“ vypestovanými

v Spoločenstve, „banánmi z tretích krajín“ pôvodom z tretích krajín odlišných od štátov Afriky, Karibiku a Pacifiku (AKT), „tradičnými banánmi AKT“ a „netradičnými banánmi AKT“. Tradičné banány AKT a netradičné banány AKT zodpovedali množstvám banánov exportovaných krajinami AKT, ktoré následne nepresahovali, alebo presahovali množstvá stanovené v prílohe nariadenia č. 404/93.

- 2 Podľa článku 17 prvého odseku nariadenia č. 404/93, každý dovoz banánov do Spoločenstva podlieha predloženiu dovozej licencie. Táto licencia je vydávaná členskými štátmi na žiadosť ktorejkoľvek zainteresovanej strany, bez ohľadu na miesto jej usadenia v Spoločenstve a bez toho, aby boli dotknuté osobitné ustanovenia prijaté pre vykonávanie článkov 18 a 19.

- 3 Článok 19 ods. 1 nariadenia č. 404/93 zavádzal rozdelenie colnej kvóty uvádzanej v článku 18, otvárajúc ju do výšky 66,5 % pre kategóriu prevádzkovateľov, ktorí predávali banány z tretích krajín a/alebo netradičné AKT banány (kategória A), do výšky 30 % pre kategóriu prevádzkovateľov, ktorí predávali banány Spoločenstva a/alebo tradičné AKT banány (kategória B) a do výšky 3,5 % pre kategóriu prevádzkovateľov zriadených v Spoločenstve, ktorí začali predávať iné banány ako banány Spoločenstva a/alebo tradičné AKT banány od roku 1992 (kategória C).

2. Nariadenie č. 1442/93

- 4 Dňa 10. júna 1993 Komisia prijala Nariadenie (EHS) č. 1442/93 upravujúce podrobné pravidlá na vykonanie režimu dovozu banánov do Spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 142, s. 6, ďalej tiež len „režim roku 1993“). Tento režim zostal v účinnosti do 31. decembra 1998.

5 Článok 3 ods. 1 nariadenia č. 1442/93 definoval „prevádzkovateľa“ kategórií A a B pre vykonanie článkov 18 a 19 nariadenia č. 404/93 ako podnikateľský subjekt alebo akýkoľvek iný subjekt, ktorý na svoj vlastný účet realizoval jednu alebo viac z nasledujúcich činností:

„a) nákup zelených banánov pochádzajúcich z tretích krajín a/alebo štátov AKT od pestovateľov, alebo prípadne ich pestovanie, nasledované ich odoslaním a predajom v Spoločenstve;

b) dodávanie a uvádzanie zelených banánov do voľného obehu vlastníkom a ich predaj na účel neskoršieho uvedenia na trh Spoločenstva, pričom riziko poškodenia alebo straty tovaru sa považuje za riziko, ktoré znáša vlastník tovaru;

c) dozrievanie zelených banánov a ich uvádzanie na trh Spoločenstva vlastníkom.“
[neoficiálny preklad]

6 Článok 4 ods. 1 nariadenia č. 1442/93 stanovuje:

„Príslušné orgány členských štátov zostavia samostatné zoznamy prevádzkovateľov kategórií A a B a pre každého prevádzkovateľa zostavia množstvá, ktoré tento predal počas každého z troch rokov predchádzajúcich roku, ktorý predchádza sprístupneniu colnej kvóty, rozdeliac tieto množstvá podľa každej z činností, ktoré sú uvedené v článku 3 ods. 1. Zápisy prevádzkovateľov a stanovenie predajných množstiev pre každého z nich sú vykonávané na základe ich iniciatívy a ich písomnej žiadosti podanej v jedinom členskom štáte podľa ich výberu.“ [neoficiálny preklad]

- 7 Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia č. 1442/93 mali príslušné orgány členských štátov každý rok, pre každého prevádzkovateľa kategórií A a B nimi registrovaného, určiť priemer množstiev predaných počas troch rokov predchádzajúcich roku, ktorý predchádzal roku, na ktorý sa sprístupňovala colná kvóta, rozdelený podľa druhu činností vykonávaných prevádzkovateľom podľa článku 3 ods. 1 toho istého nariadenia. Tento priemer bol pomenovaný „referenčné množstvo“ prevádzkovateľa. Podľa článku 5 ods. 2 sa predávané množstvá vynásobili váhovými koeficientmi podľa činností uvádzaných v článku 3 ods. 1 nariadenia č. 1442/93.
- 8 Použitím týchto váhových koeficientov nemohlo byť vo výpočtoch referenčných množstiev zohľadnené dané množstvo banánov v celkovej výške prekračujúcej množstvo, ktorého sa týkali tri štádiá zodpovedajúce vyššie uvedeným činnostiam toho istého prevádzkovateľa, alebo dvoch alebo troch odlišných prevádzkovateľov. Podľa tretieho odôvodnenia predmetného nariadenia bolo účelom týchto koeficientov na jednej strane zohľadniť dôležitosť preberaných ekonomických činností a podstupovaných obchodných rizík a na druhej strane korigovať negatívne účinky viacnásobných započítaní rovnakých množstiev tovarov v rozličných štádiách obchodného reťazca.

3. Nariadenie č. 1637/98

- 9 Nariadenie Rady (ES) č. 1637/98 z 20. júla 1998, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 404/93 (Ú. v. ES L 210, s. 28; Mim. vyd. 03/023, s. 304) zaviedlo s účinnosťou od 1. januára 1999 zmeny v spoločnej organizácii trhu s banánmi. Menovite nahradilo články 16 až 20 hlavy IV nariadenia č. 404/93 novými ustanoveniami.

10 Článok 16 nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 stanovuje:

„...“

Na účely [ustanovení uvádzaných v hlave IV nariadenia č. 404/93] sa rozumejú:

1. „tradičné dovozy zo štátov AKT“ sú dovozy banánov do spoločenstva pôvodom zo štátov uvedených v prílohe k tomuto nariadeniu do 857 700 ton (čistá hmotnosť) za rok; tieto sa nazývajú „tradičné AKT banány“;
2. „netradičné dovozy zo štátov AKT“ sú dovozy banánov do spoločenstva pôvodom zo štátov AKT, na ktoré sa však nevzťahuje definícia 1; tieto sa nazývajú „netradičné AKT banány“;
3. „dovozy z tretích štátov nepatriacich do AKT“ sú banány dovezené do spoločenstva pôvodom z tretích štátov, iných ako štáty AKT; tieto sa nazývajú „banány z tretích štátov“.

- 11 Čo sa týka rozdelenia colných kvót pre banány z tretích štátov a netradičné banány AKT, článok 18 ods. 4 nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 stanovuje:

„Ak neexistuje primeraná možnosť zabezpečenia dohody všetkých zmluvných strán WTO s podstatným záujmom na dodávke banánov, Komisia môže podľa postupu uvedeného v článku 27 prideliť tarifné [colné] kvóty ustanovené v odsekoch 1 a 2 a tradičné množstvo AKT týmto štátom s podstatným záujmom na dodávke“.

- 12 Článok 19 nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 bol formulovaný takto:

„1. Pri spravovaní tarifných [colných] kvót uvedených v článku 18 (1) a (2) a dovozov tradičných AKT banánov sa postupuje v súlade s metódou, ktorá vychádza z tradičných obchodných tokov („tradičné/nové“).

Komisia prijme vykonávacie opatrenia požadované podľa postupov uvedených v článku 27.

Ak je to potrebné, môžu byť prijaté iné primerané metódy.

2. Prijatá metóda musí patrične zohľadňovať požiadavky na dodávky trhu spoločnosti a potrebu zachovania jeho rovnováhy.“

- 13 Článok 20 nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 upresňuje:

„Komisia schváli ustanovenia na uplatňovanie tejto hlavy podľa postupu uvedeného v článku 27. Ich rozsah zahŕňa:

...

c) podmienky vydávania a dobu platnosti dovozných licencií;

...

e) potrebné opatrenia na zabezpečenie rešpektovania povinností vyplývajúcich z dohôd uzatvorených spoločnosťou podľa článku 228 zmluvy.“

4. Nariadenie č. 2362/98

- 14 Dňa 28. októbra 1998 Komisia prijala nariadenie (ES) č. 2362/98 stanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia rady (EHS) č. 404/93 týkajúceho sa dovozu banánov do spoločnosti [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 293, s. 32). Toto

nariadenie bolo použiteľné od 1. januára 1999. V ďalšom je nariadenie č. 404/93 zmenené a doplnené nariadením č. 1637/98 doplnené opatreniami na vykonanie definovanými nariadením č. 2362/98, tiež nazývané „režim roku 1999“.

- 15 Podľa článku 1 posledného odseku a prílohy nariadenia č. 2362/98 colné kvóty (2 200 000 ton a 353 000 ton) uvádzané v článku 18 ods. 1 a 2 nariadenia č. 404/93 boli medzi hlavné dodávateľské krajiny rozdelené takto:

Ekvádor:	26,17 %
Kostarika:	25,61 %
Kolumbia:	23,03 %
Panama:	15,76 %
Ostatní:	9,43 %

- 16 Je potrebné poznamenať nasledujúce rozdiely medzi režimami rokov 1993 a 1999:

- režim roku 1999 už neobsahoval rozdiely podľa činností vykonávaných prevádzkovateľmi;
- režim roku 1999 bral do úvahy množstvá importovaných banánov;
- správa dovozných licencií za použitia režimu roku 1999 sa vykonávala bez odvolávania sa na pôvod banánov (AKT alebo tretie krajiny);

d) colné kvóty a podiel pridelený novým prevádzkovateľom boli režimom roku 1999 zvýšené.

17 Článok 2 nariadenia č. 2362/98 konkrétne stanovoval, že colná kvóta a množstvá tradičných banánov AKT uvádzané článkom 18 ods. 1 a 2 a článkom 16 nariadenia č. 404/93, zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98, boli sprístupnené do výšky:

— 92 % tradičným prevádzkovateľom definovaným v článku 3,

— 8 % novým prevádzkovateľom definovaným v článku 7.

18 Článok 4 ods. 1 nariadenia č. 2362/98 uvádza, že každý tradičný prevádzkovateľ zaregistrovaný v členskom štáte bol povinný získať pre každý rok a pre súhrn pôvodov uvádzaných v prílohe I tohto nariadenia jedno referenčné množstvo určené v závislosti od množstiev banánov skutočne dovezených počas referenčného obdobia. Podľa článku 4 ods. 2 nariadenia č. 2362/98 pre dovozy realizované v roku 1999 bolo referenčné obdobie predstavované rokmi 1994, 1995 a 1996.

5. Nariadenie č. 216/2001

19 Rada prijala nariadenie (ES) č. 216/2001 z 29. januára 2001, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (EHS) č. 404/93 o spoločnej organizácii trhu s banánmi (Ú. v. ES L 31, s. 2; Mim. vyd. 03/031, s. 226).

- 20 Článok 18 takto zmeneného nariadenia č. 404/93 predpokladal otvorenie troch colných kvót (A, B a C) pre dovoz banánov pochádzajúcich z tretích krajín zhrňajúc všetok ich pôvod.
- 21 Článok 19 ods. 1 nariadenia č. 404/93 stanovuje, že dovozné licencie na banány z tretích krajín sa pridelia prevádzkovateľom v závislosti od „tradičných obchodných tokov ([podľa metódy nazývanej] ‚tradiční dodávateľia/noví dodávateľia‘) a/alebo... iných metód“.

6. Nariadenie č. 896/2001

- 22 Podrobnosti pre vykonanie hlavy IV takto zmeneného nariadenia č. 404/93 boli stanovené nariadením Komisie (ES) č. 896/2001 zo 7. mája 2001 ustanovujúcim podrobné pravidlá na uplatňovanie nariadenia Rady (EHS) č. 404/93 týkajúceho sa opatrení pri dovoze banánov do spoločenstva (Ú. v. ES L 126, s. 6; Mim. vyd. 03/032, s. 150). Tieto ustanovenia boli použiteľné od 1. júla 2001 v zmysle článku 32 nariadenia č. 896/2001 (ďalej len „režim roku 2001“).
- 23 Nariadenie č. 896/2001 už neobsahovalo rozdelenie colných kvót „A“ a „B“ medzi dodávateľské krajiny.
- 24 Okrem iného stanovovalo, že dovozné licencie sú tradičným prevádzkovateľom dovážajúcim banány pôvodom z tretích krajín a/alebo netradičné banány AKT pridelené na základe priemeru ich prvotných dovozov v priebehu obdobia spadajúceho medzi roky 1994 a 1996. Rovnako pre tradičných prevádzkovateľov dovážajúcich tradičné banány AKT sú dovozné licencie rozdeľované na základe priemeru ich prvotných dovozov tradičných banánov AKT v priebehu rovnakého trojročného obdobia.

7. Zhrnutie sporu „banány“ v rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO)

- 25 Dňa 8. mája 1996 bola ustanovená špeciálna skupina pre vyšetrenie sťažností Ekvádoru, Guatemaly, Hondurasu, Mexika a Spojených štátov amerických voči Spoločenstvu, týkajúcich sa zlučiteľnosti režimu roku 1993 s pravidlami WTO (vec Európske spoločenstvo — režim používaný na dovoz, predaj a na distribúciu banánov; WT/DS27, ďalej len vec „Banány III“).
- 26 Dňa 22. mája 1997 špeciálna skupina predložila svoje správy, menovite vo veci Spojené štáty americké proti Spoločenstvu (WT/DS27/R/USA, ďalej len „správa špeciálnej skupiny z 22. mája 1997“, voči ktorým sa účastníci konania odvolali.
- 27 Dňa 25. septembra 1997 Orgán na urovnávanie sporov (DSB) WTO prijal správu Stáleho odvolacieho orgánu z 9. septembra 1997 (WT/DS27/AB/R, ďalej len „správa stáleho odvolacieho orgánu z 9. septembra 1997“) a správy špeciálnej skupiny v znení zmien vykonaných správou Stáleho odvolacieho orgánu (ďalej len „rozhodnutie DSB z 25. septembra 1997“).
- 28 Správa Stáleho odvolacieho orgánu z 9. septembra 1997 uvádza menovite, že:
- „e) ... pridelenie častí colnej kvóty určitým členom, ktorí nemajú podstatný záujem na dodávaní banánov do Spoločenstva, ale nie iným, či už cestou dohody alebo rozhodnutia, je nezlučiteľné s článkom XIII ods. 1 GATT z roku 1994;

- f) ... potvrdzuje konštatovanie špeciálnej skupiny, podľa ktorého pravidlá rozdelenia colnej kvóty uvádzané rámcovou dohodou o banánoch sú nezlučiteľné s článkom XIII ods. 1 GATT z roku 1994, a mení konštatovanie špeciálnej skupiny, prijímúc záver, že pravidlá rozdelenia colnej kvóty uvádzané rámcovou dohodou o banánoch sú rovnako nezlučiteľné s úvodnou časťou článku XIII ods. 2 GATT z roku 1994;
- n) ... pravidlá [Spoločenstva] týkajúce sa činností a ich požadovania [Spoločenstvom] vo veci dovozných licencií [rámcovej dohody o banánoch] sú nezlučiteľné s [článkom I ods. 1] GATT z roku 1994;
- u) ... pridelenie prevádzkovateľom kategórie B 30 % licencií umožňujúcich dovoz banánov z tretích krajín a netradičných banánov AKT pri sadzbe colnej kvóty je nezlučiteľné s článkami II a XVII [Všeobecnej dohody o obchode so službami];
- v) pridelenie určitej časti licencií kategórie A a B skladom, v ktorých dozrievajú banány, umožňujúce dovoz banánov z tretích krajín a netradičných banánov AKT pri sadzbe colnej kvóty, je nezlučiteľné s článkom XVII Všeobecnej dohody o obchode so službami.“ [*neoficiálny preklad*]

²⁹ Podľa zápisnice zo schôdze DSB zo 16. októbra 1997 (dokument WT/DSB/M/38, z 20. novembra 1997, s. 3):

„Predstavitel' Európskeho spoločenstva opätovne zopakoval svoje stanovisko uvedené na schôdzi DSB z 25. septembra. Počas tejto schôdze zdôraznil silnú viazanosť Spoločenstva Dohovorom o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov,

jeho základnými princípmi a pravidlami. Podľa článku 21 ods. 3 DSU malo Spoločenstvo povinnosť informovať DSB o svojom úmysle zaviesť jeho odporúčania. Potvrdil, že Spoločenstvo bude plne rešpektovať svoje medzinárodné záväzky v tejto veci. Vytvárajúc terajší režim malo Spoločenstvo za cieľ podporiť svojich vlastných výrobcov banánov a splniť si svoje medzinárodné záväzky, najmä svoje záväzky z titulu doložky najvyšších výhod podľa Dohody WTO, a čo sa týka krajín AKT podľa Dohody z Lomé. Tento cieľ ostal nezmenený.

Spoločenstvo sa zaviazalo k procesu umožňujúcemu preskúmať všetky možnosti spôsobilé viesť k rešpektovaniu jeho povinností. Vo vzťahu k vnútornému rozhodovaciemu procesu nebolo schopné v tomto štádiu predvídať alebo prejudikovať výsledky tohto procesu. Spoločenstvo chcelo upriamiť pozornosť členov na mimoriadnu komplikovanosť tejto problematiky. Stály odvolací orgán uznal, že legislatívna úloha Spoločenstva bola zložitá, pretože bolo povinné rešpektovať požiadavky dohody z Lomé, vytvárajúc zároveň v tom istom čase jednotný trh s banánmi. To je dôvod, pre ktorý Spoločenstvo, snažiac sa konať rýchlo, potrebovalo primeranú lehotu pre preskúmanie všetkých možností umožňujúcich mu splniť si svoje medzinárodné záväzky“. [*neoficiálny preklad*]

³⁰ Dňa 7. januára 1998 na záver rozhodcovského konania uvádzaného v článku 21 ods. 3 písm. c) Memoranda k dohode o pravidlách a postupoch upravujúcich vyriešenie sporov WTO (DSU) rozhodca poskytol Spoločenstvu „primeranú časovú lehotu“, plynúcu od 25. septembra 1997 do 1. januára 1999, pre vykonanie rozhodnutia DSB z 25. septembra 1997 do praxe [WT/DS27/15: Rozhodcovské konanie podľa článku 21 ods. 3 písm. c) DSU, rozhodnutie rozhodcu zo 7. januára 1998, bod 20].

³¹ Zistiť, že prijatím režimu roku 1999 Spoločenstvo neodstránilo úplne nezrovnalosti so svojimi povinnosťami podľa GATT z roku 1994 a Všeobecnou dohodou o obchode so službami (ďalej len „GATS“) konštatované v rozhodnutí DSB

z 25. septembra 1997; 14. januára 1999 Spojené štáty americké podľa článku 22 DSU požiadali DSB o povolenie pozastaviť voči Spoločenstvu a jeho členským štátom poskytovanie koncesíí alebo plnenie záväzkov spojených s GATT z roku 1994. Spojené štáty americké odhadli sumu tohto pozastavenia na 520 miliónov amerických dolárov (USD). Keďže Spoločenstvo popieralo úroveň pozastavenia uvádzanú Spojenými štátmi americkými, vec bola odovzdaná podľa článku 22.6 DSU na rozhodcovské konanie.

32 Za týchto okolností 9. apríla 1999 rozhodcovia určili úroveň zrušenia alebo zníženia výhod znášaných Spojenými štátmi americkými vo veci Banány III na 191,4 milióna USD ročne (rozhodnutie WT/DS27/ARB, ďalej len „rozhodnutie rozhodcov z 9. apríla 1999“). Následne rozhodcovia rozhodli, že pozastavenie aplikovania colných výhod a plnenia povinností spojených s GATT z roku 1994 Spojenými štátmi americkými na Spoločenstvo a jeho členské štáty dopadajúce na obchodnú výmenu maximálnou sumou 191,4 milióna USD ročne by bolo zlučiteľné s článkom 22 ods. 4 DSU.

33 Okrem toho 6. apríla 1999 v rámci paralelného konania podľa článku 21 ods. 5 DSU špeciálna skupina, ktorá prijala sťažnosť Ekvádoru smerujúcu k vykonaniu odporúčaní formulovaných DSB vo veci Banány III Spoločenstvom, predložila svoju správu účastníkom sporu (správa WT/DS27/RW/ECU, ďalej len „správa špeciálnej skupiny zo 6. apríla 1999“). V závere svojej analýzy špeciálna skupina konštatovala, že režim roku 1999 bol z viacerých hľadísk nezlučiteľný s určitými ustanoveniami dohôd WTO. Konkrétne špeciálna skupina prijala závery:

— že limit 857 700 ton určený pre dovoz tradičných banánov AKT v rámci režimu roku 1999 „je nezlučiteľný s odsekmi 1 a 2 článku XIII GATT [z roku 1994]“,

— že špecifické podiely pridelené podľa krajín Ekvádoru a iným dodávateľom majúcim podstatný záujem nie sú zlučiteľné s ustanoveniami článku XIII ods. 2 GATT z roku 1994,

— že úroveň 857 700 ton pre tradičné dovozy AKT, pre ktorú je poskytnutá zľava na cle, môže byť považovaná za vyžadovanú dohodou z Lomé, ale „pre Európske spoločenstvo nie je primerané prijať záver, že protokol č. 5 pripojený k dohode z Lomé si vyžaduje kolektívne pridelenie pre tradičných dodávateľov AKT“; že následne poskytnutie zľavy na dovozných clách prekračujúcej najvyššie údaje o exporte pred roka 1991 jednému individuálnemu štátu AKT nie je vyžadované protokolom 5 pripojeným k dohode z Lomé, a že následne, za absencie akejkoľvek inej požiadavky použiteľnej na dohodu z Lomé, tieto prebytočné množstvá nie sú pokryté výnimkou pre Lomé, a preferenčné clo v ich prospech je teda nezlučiteľné s článkom 1 ods. 1 GATT z roku 1994 (správa WT/DS27/RW/ECU, bod 6.161).

34 Čo sa týka GATS, špeciálna skupina po prvé určila, že v rámci režimu roku 1999 „sú ekvádorskí dodávatelia veľkoobchodných služieb v rozpore s článkami II a XVII GATS *de facto* podrobení menej priaznivému zaobchádzaniu, čo sa týka pridelenia licencií, než je zaobchádzanie s dodávateľmi rovnakých služieb zo Spoločenstva alebo z AKT, a po druhé, že v rozpore s článkom XVII GATS kritériá získania štatútu ‚nového‘ [prevádzkovateľa] v rámci revidovaných licenčných konaní ukladajú ekvádorským dodávateľom služieb *de facto* menej priaznivé konkurenčné podmienky, ako sú podmienky, ktoré požívajú dodávatelia podobných služieb z ES“ (správa WT/DS27/RW/ECU, bod 6.163).

35 Keďže Spoločenstvo nepodalo odvolanie, táto správa špeciálnej skupiny bola prijatá 6. mája 1999 (zápisnica zo schôdze DSB zo 6. mája 1999, WT/DSB/M/61 z 30. júna 1999).

- 36 Dňa 8. novembra 1999 Ekvádor podľa článku 22 DSU požiadal DSB o povolenie pozastaviť voči Spoločenstvu a trinástim z jeho členských štátov poskytovanie koncesíí a plnenie záväzkov spojených s Dohodou o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (ďalej len „TRIPS“) a s GATT z roku 1994 do sumy 450 miliónov USD.
- 37 Keďže Spoločenstvo popieralo úroveň pozastavenia uvádzanú Ekvádorom, vec bola 19. novembra 1999 odovzdaná podľa článku 22.6 DSU na rozhodcovské konanie.
- 38 Rozhodnutím vyhláseným 24. marca 2000 rozhodcovia určili úroveň zrušenia alebo zníženia výhod znášaných Ekvádorom na 201,6 milióna USD ročne a povolili tomuto štátu pozastavenie colných výhod z GATT z roku 1994, GATS a Dohody TRIPS do výšky tejto sumy.
- 39 Dňa 11. apríla 2001 Spojené štáty americké a Spoločenstvo uzavreli memorandum o porozumení v otázke banánov, ktorým „definovali prostriedky, ktoré môžu umožniť vyriešiť dávny spor týkajúci sa režimu dovozu banánov“ do Spoločenstva. Toto memorandum stanovuje, že Spoločenstvo pristúpi k „[zavedeniu] do účinnosti jednotného colného režimu pre dovoz banánov najneskôr do 1. januára 2006“. Toto memorandum o porozumení definuje opatrenia, ktoré sa zaväzuje Spoločenstvo prijať v priebehu prechodného obdobia, ktoré uplynie 1. januára 2006. Naopak, Spojené štáty americké sa zaväzovali dočasne pozastaviť vyrubovanie zvýšených ciel, ktoré bolo povolené vyberať na dovozy zo Spoločenstva rozhodnutím rozhodcov z 9. apríla 1999 (dokument WT/DS27/58). Spojené štáty však napriek tomu oznámením z 26. júna 2001 adresovaným DSB upresnili, že toto memorandum o porozumení „nepredstavovalo samo osebe riešenie prijaté vzájomnou dohodou podľa článku [3 ods. 6 DSU] [a že] okrem toho, berúc do úvahy opatrenia, ktoré už mali všetci účastníci prijať, by bolo tiež predčasné stiahnuť tento bod z programu schôdze DSB“ (dokument WT/DS27/59 — G/C/W/270 dokument z 2. júla 2001).

Konanie

- 40 Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 25. januára 2001 Chiquita Brands International, Chiquita Banana Co. a Chiquita Italia, tri spoločnosti patriace do skupiny spoločností Chiquita (ďalej len „žalobcovia“), jedného z najväčších pestovateľov a dodávateľov banánov na svete, podali spoločne túto žalobu.
- 41 Listom z 29. júna 2001 nasledujúcim po podaní vyjadrenia Komisie k žalobe žalobcovia navrhli, aby Súd prvého stupňa, titulom opatrení na zabezpečenie priebehu konania, vyzval účastníkov konania, aby:
- zamerali svoje vyjadrenia k zásade zodpovednosti Spoločenstva (existencia nezákonnosti, ujmy a príčinnej súvislosti medzi týmito skutočnosťami) na účely vyhradenia otázky určenia presnej výšky udávanej ujmy na neskoršie štádium konania a
 - vyhradili predloženie dôkazov o vyčíslení ujmy na neskoršie štádium konania.
- 42 Listom z 13. júla 2001 sa Komisia pripojila k tomuto návrhu, zdôrazňujúc zároveň, že má v úmysle pokračovať v namietaní tak prípustnosti, ako aj dôvodnosti žaloby.
- 43 Dňa 25. septembra 2001, za použitia článku 64 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa, Súd prvého stupňa vyzval účastníkov konania, aby zamerali svoje vyjadrenia v replike a duplike na prípustnosť žaloby a na zodpovednosť Spoločenstva.

- 44 Na požiadanie Komisie Súd prvého stupňa listom z 25. októbra 2001 upresnil, že konanie by takto bolo rozdelené do dvoch etáp, nasledujúcimi slovami: „Súd prvého stupňa bude najprv rozhodovať o prípustnosti žaloby, berúc do úvahy jej odôvodnenie, ktoré vyplýva zo žaloby a z jej príloh; v súlade s tým, rozhodne následne o otázke zodpovednosti, keďže táto predpokladá existenciu tvrdeného nezákonného aktu alebo konania na strane žalovanej“. Týmto rozsudkom teda Súd prvého stupňa rozhoduje o prípustnosti žaloby a o otázke určenia v prejednávanej veci existencie nezákonného aktu, alebo konania Spoločenstva.
- 45 Listom z 5. februára 2001 Komisia navrhla, aby toto konanie bolo prerušené až do vyhlásenia rozsudku Súdneho dvora, ktorým bude ukončené konanie vo veci *Léon van Parys, C-377/02*. Súd prvého stupňa nevyhovel tomuto návrhu.
- 46 Uplatnením článku 14 rokovacieho poriadku a na návrh piatej komory sa Súd prvého stupňa rozhodol po vypočutí účastníkov konania podľa článku 51 rokovacieho poriadku prejednať vec pred rozšíreným rozhodovacím zložením.
- 47 Po správe sudcu spravodajcu sa Súd prvého stupňa (piata rozšírená komora) rozhodol začať ústnu časť konania.
- 48 Prednesy a odpovede účastníkov konania na otázky Súdu prvého stupňa boli vypočuté počas pojednávania, ktoré sa konalo 12. februára 2004.

Návrhy účastníkov konania

49 Žalobcovia navrhujú, aby Súd prvého stupňa:

- zaviazal Spoločenstvo na náhradu škody vyplývajúcej z prijatia nariadenia č. 2362/98, predbežne vyčíslenej na 564,1 milióna eur, zvýšenej o úroky s ročnou sadzbou 8 %,
- zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

50 Komisia navrhuje, aby Súd prvého stupňa:

- zamietol žalobu ako neprípustnú, alebo subsidiárne ako nedôvodnú,
- zaviazal žalobcov na náhradu trov konania.

O prípustnosti

1. *Tvrdenia účastníkov konania*

51 Bez uvádzania námietky neprípustnosti podľa článku 114 rokovacieho poriadku Komisia poznamenáva, že žaloba je neprípustná. Komisia v podstate zdôrazňuje, že žaloba nespĺňa náležitosti článku 44 ods. 1 písm. c) a e) rokovacieho poriadku, podľa ktorého žaloba musí obsahovať „predmet konania a zhrnutie dôvodov, na ktorých je návrh založený“, ako aj „označenie dôkazov, ak treba“.

- 52 Komisia zdôrazňuje, že žaloba nespĺňa požiadavky rokovacieho poriadku, podľa ktorých žaloba smerujúca k náhrade škody spôsobenej inštitúciou Spoločenstva musí obsahovať dôkazy, ktoré umožňujú identifikovať konanie, ktoré žalobca inštitúcii vytýka, dôvody, pre ktoré sa domnieva, že existuje príčinná súvislosť medzi konaním inštitúcie a ujmu, ktorú — ako tvrdí — utrpel, ako aj povahu a rozsah tejto ujmy (rozsudok Súdu prvého stupňa z 10. júla 1990, Automec/Komisia, T-64/89, Zb. s. II-367, bod 73). Tento nedostatok je o to závažnejší, že žalobcovia sa domáhajú náhrady ušlého zisku, pričom táto škoda je svojou povahou podriadená obzvlášť prísnyim požiadavkám dokazovania (rozsudky Súdneho dvora zo 14. júla 1967, Kampffmeyer a i./Komisia EHS, 5/66, 7/66 a 13/66 až 24/66, Zb. s. 317, a zo 14. mája 1975, CNTA/Komisia, 74/74, Zb. s. 533). Komisia zastáva názor, že žalobcovia sa domáhajú mimoriadne vysokej sumy, hoci na účel dokazovania predložili iba niekoľko lakonických vysvetlení. Uvádzaný ušlý zisk 543,6 milióna eur sa zakladá na rozdiel medzi žalobcami skutočne vykonanými predajmi a predajmi, ktoré mohli byť vykonané za absencie nariadenia č. 2362/98.
- 53 Okrem toho, Komisia zastáva názor, že žalobcovia od počiatku neponúkli dôkaz o ujme, ktorú uvádzajú. V tomto bode sú okolnosti tejto žaloby odlišné od okolností veci, ktorej sa týkal rozsudok Súdu prvého stupňa z 1. februára 2001, T. Port/Komisia (T-1/99, Zb. s. II-465), v ktorej žalobcovia aspoň oznámili presné údaje týkajúce sa cien dovozných licencií, ktoré získali, a bankových úrokov, ktoré museli znášať.
- 54 V tomto smere Komisia pripomína, že — ako už bolo vyslovené v bode 37 už citovaného rozsudku T. Port/Komisia — žaloba „musí byť dostatočne jasná a presná, aby umožnila žalovanému pripraviť svoju obranu a Súdu prvého stupňa rozhodnúť o žalobe, prípadne bez ďalších podporných informácií“. Okrem toho podľa článku 44 ods. 1 písm. e) a článku 48 ods. 1 rokovacieho poriadku každý uvádzaný dôkaz by mal byť pripojený k žalobe.

55 V prejednávanej veci žaloba neobsahuje žiadny dôkaz o existencii a príčine uvádzanej ujmy, hoci žalobcovia ponúkajú v bode 146 žaloby predloženie obširnejších informácií „v neskoršom štádiu tohto konania“. Keďže z tohto prehlásenia nepriamo vyplýva, že žalobcovia už disponujú predmetnými dôkazmi, žiadny právoplatný dôvod nemôže ospravedlniť zdržanie s ich predložením v zmysle článku 48 ods. 1 rokovacieho poriadku.

56 Komisia považuje tieto nedostatky za o to závažnejšie, že žalobcovia sú najväčším pestovateľským a dodávateľským podnikom banánov na svete a disponujú značnými prostriedkami. Tvrdená ujma bola už uvádzaná na podporu konania začatého Spojenými štátmi americkými pred inštitúciami WTO, v rámci ktorého žalobcovia bez toho, že by boli účastníkmi tohto konania, uviedli viac vysvetlení, než v rámci tejto žaloby.

57 Podľa Komisie žalobcovia nemôžu odstrániť nedostatky, ktoré postihujú ich žalobu, odkazujúc na rozhodnutia WTO, konkrétne na rozhodnutie rozhodcov z 9. apríla 1999 a na správu špeciálnej skupiny zo 6. apríla 1999. Okrem toho, že nie sú záväzné, sú tieto rozhodnutia irelevantné, čo sa týka regulárnosti žaloby.

58 Žalobcovia uvádzajú, že žaloba je prípustná. Podľa nich žaloba zodpovedá kritériám už citovaných rozsudkov Automec/Komisia, bod 73, a T. Port/Komisia, bod 37.

59 Po prvé žalobcovia vyhlasujú, že jasne identifikovali dva aspekty konania súvisiace s nariadením č. 2362/98, ktoré považujú za nezákonné. Ide na jednej strane o systém rozdelenia dovozných licencií pre banány a na druhej strane o ďalšie rozdelenie kvót na celoštátne colné kvóty pre banány z Latinskej Ameriky.

- 60 Po druhé žalobcovia pripomínajú, že v žalobe sa tiež vyjadrili k príčinnej súvislosti medzi touto nezákonnosťou a utrpenou ujmu.
- 61 Po tretie žalobcovia pripomínajú, že v bode 155 žaloby špecifikovali rozličné zložky ujmy, ktorej náhrady sa domáhajú. Za obdobie plynúce od 1. januára 1999 do 31. decembra 2000 ide o ušlý zisk v sume 543,6 milióna eur a zbytočne vynaložené náklady v sume 20,5 milióna eur.
- 62 Okrem toho žalobcovia odmietajú tézu Komisie, ktorá uvádza tvrdenie, že nároky na náhradu ušlého zisku sú podriadené prísnejším kritériám prípustnosti, než kritériá, ktoré sú uvedené vyššie.
- 63 Berúc do úvahy množstvo žalôb týkajúcich sa spoločnej organizácie trhu v odvetví banánov, Komisia nemôže tvrdiť, že nemôže pochopiť vysvetlenia predložené v žalobe, týkajúce sa uvádzanej ujmy.

2. Posúdenie Súdom prvého stupňa

O súlade žaloby s článkom 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku

- 64 Podľa článku 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku musí každá žaloba obsahovať uvedenie predmetu konania a zhrnutie dôvodov, na ktorých je založená. Toto uvedenie musí byť dostatočne jasné a presné preto, aby umožnilo žalovanému

pripraviť svoju obranu a Súdu prvého stupňa rozhodnúť o žalobe, prípadne bez ďalších podporných informácií. Na účely zabezpečenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti je pre to, aby žaloba bola prijateľná, potrebné, aby z textu jej samotnej vyplývali podstatné skutkové a právne okolnosti, na ktorých sa zakladá, prinajmenšom stručne, ale súvislým a pochopiteľným spôsobom (uznesenie Súdu prvého stupňa z 28. apríla 1993, *De Hoe/Komisía*, T-85/92, Zb. s. II-523, bod 20, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 29. januára 1998, *Dubois et Fils/Rada a Komisia*, T-113/96, Zb. s. II-125, bod 29).

65 Pre splnenie týchto požiadaviek musí žaloba smerujúca k náhrade škody údajne spôsobenej inštitúciou Spoločenstva obsahovať náležitosti, ktoré umožňujú identifikovať konanie, ktoré žalobca inštitúcii vytýka, dôvody, pre ktoré sa domnieva, že existuje príčinná súvislosť medzi konaním a ujmu, ktorú — ako tvrdí — utrpel, rovnako ako povahu a rozsah tejto ujmy (rozsudok *Dubois et Fils/Rada a Komisia*, už citovaný, bod 30, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 2. júla 2003, *Hameico Stuttgart a i./Rada a Komisia*, T-99/98, Zb. s. II-2195, bod 26).

66 Naopak, akýkoľvek návrh smerujúci k získaniu odškodnenia, ktorému chýba potrebná presnosť, musí byť považovaný za neprípustný (rozsudok Súdneho dvora z 2. decembra 1971, *Zuckerfabrik Schoeppenstedt/Rada*, 5/71, Zb. s. 975, bod 9; rozsudok *Automec/Komisía*, už citovaný, bod 73, a rozsudok Súdu prvého stupňa z 8. júna 2000, *Camar a Tico/Komisía a Rada*, T-79/96, T-260/97 a T-117/98, Zb. s. II-2193, bod 181).

67 V prejednávanej veci žalobcovia uviedli v bodoch 142 až 154 žaloby povahu rozličných zložiek ujmy, ktorej náhradu žiadajú, rovnako ako metodológiu použítú pre určenie jej výšky. Uviedli dostatočne podrobným spôsobom okolnosti, z ktorých vychádzali pri určení skutočnej povahy, existencie a výšky uvádzanej ujmy, ako aj jej rozsahu.

- 68 Čo sa týka skutočnej povahy a existencie ujmy, žalobcovia v podstate pripomínajú, že režim roku 1999 hlboko ovplyvnil ich činnosť a ich výsledky. Zdôrazňujú najmä, že táto ujma sa zjavne odráža v ich kapitalizácii, ktorá od prijatia režimu roku 1993 klesla o viac ako 96 %. Žalobcovia zdôrazňujú, že medzi rokmi 1999 a 2000 sa ich kapitalizácia zmenila zo 625 miliónov na 79,2 milióna USD, čo predstavuje zníženie o 87 %. Keďže Chiquita Brands International Inc. je spoločnosťou s akciami obchodovateľnými na burze, tieto dôkazy sú verejnými informáciami, ktoré boli široko rozšírené najmä v tlači.
- 69 Čo sa týka rozsahu tejto ujmy a vyčíslenia požadovaného odškodnenia a úroku, žalobcovia rozlišovali medzi ušlým ziskom a nákladmi, ktoré museli vynaložiť. Čo sa týka ušlého zisku, žalobcovia odkazujú na metódu, ktorou postupovali rozhodcovia WTO pri vyčíslení ujmy utrpenej Spojenými štátmi americkými a Ekvádorom z dôvodu nezlučiteľnosti režimu roku 1993 s pravidlami WTO, pričom táto nezlučiteľnosť sa týkala aj režimu roku 1999. Vychádzajúc z týchto údajov a svojho obratu v priebehu rokov 1999 a 2000, žalobcovia pristúpili k výpočtu na účel určenia obratu, ktorý by bol realizovaný, pokiaľ by režim roku 1999 nebol nezlučiteľný s právom WTO. Uvádzajú, že tento ušlý zisk zodpovedá rozdielu medzi ziskom, ktorý by bol realizovaný za týchto hypotetických údajov o obrate, a skutočne dosiahnutým ziskom za roky 1999 a 2000. Na záver tohto výpočtu žalobcovia odhadujú ušlý zisk na 543,6 milióna eur. Čo sa týka spomenutých mimoriadnych nákladov, žalobcovia uvádzajú, že ide o náklady týkajúce sa znižovania počtu zamestnancov v roku 1999 a nadbytočných dopravných kapacít v rokoch 1999 a 2000, ako aj právne trovy. Žalobcovia odhadujú tieto náklady na 20,5 milióna eur.
- 70 Uvedenie povahy a rozsahu utrpenej ujmy, ktorú žalobcovia uviedli vo svojej žalobe, vyhovuje ustanoveniu článku 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku. Toto umožňuje Komisii brániť sa a Súdu prvého stupňa vykonávať svoje preskúmavanie.

O súlade žaloby s článkom 44 ods. 1 písm. e) rokovacieho poriadku

- 71 Zo znenia článku 44 ods. 1 písm. e) rokovacieho poriadku a presnejšie z formulácie „ak treba“ vyplýva, že žaloba nemusí nutne obsahovať navrhnutie dôkazov. Jediná sankcia vo veci navrhnutia dôkazov je jeho odmietnutie pre omeškanie, ak sú predložené po prvýkrát a bez odôvodnenia v štádiu repliky alebo dupliky (článok 48 ods. 1 rokovacieho poriadku).
- 72 Podľa článku 43 ods. 4 rokovacieho poriadku „ku každému podaniu sa prikladá spis, ktorý obsahuje listiny a dokumenty, na ktoré sa podanie odvoláva spolu s ich zoznamom“. Z judikatúry vyplýva, že nerešpektovanie tejto povinnosti môže mať za následok neprípustnosť žaloby, pokiaľ bráni ostatným účastníkom konania v príprave ich podaní (rozsudok Súdu prvého stupňa z 5. marca 2003, Ineichen/Komisia, T-293/01, Zb. VS s. I-A-83 a II-441, bod 29 a nasl.).
- 73 V prejednávanej veci je nutné konštatovať, že Komisia predložila mimoriadne podrobné vyjadrenie k žalobe, čo umožňuje domnievať sa, že nebola nijako obmedzená absenciou uvedenia dôkazov v žalobe.
- 74 Kritika Komisie k dôkazom o existencii ujmy teda patrí k posúdeniu predmetu sporu, a nie k jeho prípustnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok Hameico Stuttgart a i./Rada a Komisia, už citovaný, bod 32).

75 Preto je žaloba prípustná.

O veci samej

76 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že vznik mimozmluvnej zodpovednosti Spoločenstva podľa článku 288 druhého odseku ES je podmienený splnením súhrnu podmienok, konkrétne nezákonnosťou konania vytykáneho inštitúcii, existenciou škody a existenciou príčinnej súvislosti medzi uvádzaným konaním a domáhanou sa ujmom (rozsudok Súdneho dvora z 29. septembra 1982, *Oleifici Mediterranei/EHS*, 26/81, Zb. s. 3057, bod 16; rozsudky Súdu prvého stupňa z 11. júla 1996, *International Procurement Services/Komisija*, T-175/94, Zb. s. II-729, bod 44; zo 16. októbra 1996, *Efisol/Komisija*, T-336/94, Zb. s. II-1343, bod 30, a z 11. júla 1997, *Oleifici Italiani/Komisija*, T-267/94, Zb. s. II-1239, bod 20). Pokiaľ jedna z podmienok nie je splnená, žaloba musí byť zamietnutá v celom jej rozsahu bez toho, že by bolo potrebné skúmať ostatné podmienky predmetnej zodpovednosti (rozsudok Súdneho dvora z 15. septembra 1994, *KYDEP/Rada a Komisija*, C-146/91, Zb. s. I-4199, body 19 a 81; rozsudok Súdu prvého stupňa z 20. februára 2002, *Förde-Reederei/Rada a Komisija*, T-170/00, Zb. s. II-515, bod 37).

77 Čo sa týka skúmania návrhu na náhradu škody vo vzťahu k prvej z týchto podmienok, týkajúcej sa existencie nezákonného konania, je potrebné pripomenúť, že judikatúra vyžaduje, aby bolo preukázané konanie, ktoré má v dostatočnej miere znaky porušenia právneho predpisu majúceho za cieľ udelenie práv jednotlivcom (rozsudok Súdneho dvora zo 4. júla 2000, *Bergaderm a Goupil/Komisija*, C-352/98 P, Zb. s. I-5291, bod 42). Čo sa týka požiadavky, podľa ktorej konanie musí mať v dostatočnej miere znaky porušenia právneho predpisu, rozhodujúce kritérium pre posúdenie toho, či je táto podmienka splnená, je zjavné a závažné nerespektovanie hraníc voľnej úvahy dotknutou inštitúciou Spoločenstva. Pokiaľ táto inštitúcia disponuje iba značne obmedzenou mierou voľnej úvahy, takmer žiadnou, môže pre určenie existencie konania, ktoré má v dostatočnej miere znaky porušenia právneho predpisu, postačovať jednoduché porušenie právneho poriadku Spoločenstva (rozsudky Súdu prvého stupňa z 12. júla 2001, *Comafrika a Dole Fresh Fruit*

Europe/Komisia, T-198/95, T-171/96, T-230/97, T-174/98 a T-225/99, Zb. s. II-1975, bod 134; z 10. februára 2004, Afrikanische Frucht-Compagnie a Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Rada a Komisia, T-64/01 a T-65/01, Zb. s. II-521, bod 71).

1. *Súhrnný výklad žalobných dôvodov*

78 Žalobcovia zdôrazňujú, že Komisia sa prijatím a zachovaním účinnosti ustanovení nariadenia č. 2362/98 týkajúcich sa pridelovania dovozných certifikátov a rozdeľovania colných kvót medzi určité krajiny Latinskej Ameriky dopustila konania, ktoré má v dostatočnej miere znaky porušenia právnych predpisov chrániacich jednotlivcov alebo poskytujúcich im práva spôsobom zakladajúcim zodpovednosť Spoločenstva na základe článku 235 ES.

79 Čo sa týka pridelovania dovozných licencií na banány pochádzajúce z tretích krajín, žalobcovia zdôrazňujú, že režim roku 1993 zaviedol mechanizmus určený na oslabenie konkurenčných pozícií veľkých podnikov, ktoré ako žalobcovia sú vertikálne integrované a špecializované na obchod s banánmi z Latinskej Ameriky. V skutočnosti režim roku 1993 prideloval tieto licencie niektorým prevádzkovateľom, ktorých činnosťou nebol dovoz banánov z tretích krajín. Obchodníci s banánmi Spoločenstva alebo AKT takto disponovali 30 % licencií určených pre dovoz banánov z tretích krajín. Rovnako sklady, v ktorých dozrievali banány, získali určité množstvo týchto licencií. Takto režim roku 1993 nabádal dovozcov banánov z tretích krajín ku kúpe licencií skladov pre dozrievanie a obchodníkov s banánmi AKT a Spoločenstva. Dovozcovia banánov z tretích krajín mali byť dovedení k prevodu časti svojich kapacít na svojich konkurentov a hodnota týchto licencií bola približne 200 eur za tonu banánov. Okrem toho tento mechanizmus umožnil určitým prevádzkovateľom až dovtedy špecializovaným na obchod s banánmi AKT priamo dovážať banány z Latinskej Ameriky a priamo konkurovať žalobcom.

80 Zmeny zavedené režimom roku 1999 zhoršili túto situáciu. Žalobcovia poznamenávajú, že nariadenie č. 2362/98 nevyhradilo 30 % dovozných licencií pre dovozcov banánov AKT alebo banánov Spoločenstva, ale fungovalo takpovediac podľa systému „spoločného hrnca“. Podľa tohto systému boli dovozné licencie pre colné kvóty AKT a tretích krajín spravované spoločne. Licencie boli pridelené prevádzkovateľom v závislosti od množstva banánov skutočne dovezeného za účinnosti režimu roku 1993 (obdobie medzi rokmi 1994 a 1996, označované ako „referenčné obdobie“) bez ohľadu na ich pôvod. Okrem skutočností, že spočíval na referenčnom období postihnutom nezákonnosťami uvedenými v rozhodnutí DSB z 25. septembra 1997, tento systém mal za následok prax nárastu žiadostí o dovozné licencie tretích krajín, ktoré podávali tradiční prevádzkovatelia špecializovaní na obchod s banánmi AKT alebo banánmi Spoločenstva. Úmerne tomu množstvo banánov, ktoré mohli doviezť žalobcovia, dosahovalo nižšiu úroveň, než referenčné množstvo, o ktoré mohli žiadať, berúc do úvahy objem ich skorších dovozov.

81 Čo sa týka rozdelenia colných kvót a celoštátnych podielov, žalobcovia zdôrazňujú, že ich najvýznamnejší zdrojom dovozov je Panama. Poznamenávajú, že režim roku 1993 vyhradzoval 49,40 % colných kvót tretích krajín signatárom iných medzinárodných dohôd, konkrétne dohody z Lomé a dohody uzavretej 28. a 29. marca 1994 medzi Spoločenstvom a Kolumbijskou republikou, Kostarickou republikou, Nikaragujskou republikou, Bolívijskou republikou a Venezuelskou republikou (ďalej len „rámcová dohoda“), ktorej Panama nebola účastníkom konania. Po tom, čo rozhodnutie DSB z 25. septembra 1997 konštatovalo nezlučiteľnosť tohto rozdelenia s článkom XIII GATT z roku 1994, režim roku 1999 modifikoval rozdelenie colných kvót na celoštátne podiely. Časť vyhradená Paname tak bola stanovená na 15,76 %. Žalobcovia tvrdia že toto podrozdelenie podľa krajín je neodôvodnené. Bolo tiež svojvoľné, keďže Kolumbia a Kostarika disponovali vyšším podielom než obchodné objemy, o ktoré mohli žiadať za absencie kvantitatívnych reštrikcií obchodovania. Nech už bol motív, ktorý dal podnet na takéto rozdelenie podľa krajín akýkoľvek, žalobcovia zdôrazňujú, že toto spočíva na obchodoch realizovaných za účinnosti režimu roku 1993. Ako teda bolo konštatované v správe špeciálnej skupiny zo 6. apríla 1999, výber tohto referenčného obdobia mal za následok zachovávanie diskriminácie vyplývajúcej z režimu roku 1993 a konštatovanej rozhodnutím DSB z 25. septembra 1997.

- 82 Na účely preukázania nezákonnosti konania Komisie sa žalobcovia dovolávajú štyroch žalobných dôvodov, ktoré môžu byť zhrnuté takto. Prvý sa zakladá na porušení pravidiel WTO. Druhý žalobný dôvod je vyvodzovaný z porušenia splnomocnenia, ktorý Rada udelila Komisii pre vykonanie nariadenia č. 1637/98. Tretí žalobný dôvod sa zakladá na porušení všeobecných zásad práva Spoločenstva. Štvrtý žalobný dôvod sa zakladá na porušení zásady dobrej viery a legitímnej dôvery v medzinárodné právo.

2. O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení pravidiel WTO

O výklade judikátu Nakajima

Tvrdenia účastníkov konania

- 83 Žalobcovia zdôrazňujú, že nariadenie č. 2362/98 je nezlučiteľné s pravidlami WTO, a táto nezlučiteľnosť bola konštatovaná správou špeciálnej skupiny zo 6. apríla 1999. Žalobcovia zdôrazňujú, že týmto žalobným dôvodom sa nesnažia dovolať porušenia práva WTO. Právo WTO nemá priamy účinok a žaloba o mimozmluvnú zodpovednosť založená priamo na porušení práva WTO by bola odsúdená na neúspech (rozsudky Súdu prvého stupňa z 20. marca 2001, Bocchi Food Trade International/Komisia, T-30/99, Zb. s. II-943, bod 56; Cordis/Komisia, T-18/99, Zb. s. II-913, bod 51, a T. Port/Komisia, T-52/99, Zb. s. II-981, bod 51).
- 84 Žalobcovia upresňujú, že tento žalobný dôvod sa zakladá na ustálenej judikatúre, podľa ktorej súdy Spoločenstva môžu preskúmavať zákonnosť aktu sekundárnej legislatívy vo svetle pravidiel WTO, vrátane GATT, ak „Spoločenstvo zamýšľa vykonať osobitnú povinnosť prevzatú v rámci WTO, alebo v prípade, keď akt

Spoločenstva priamo odkazuje na určité ustanovenia dohôd WTO“ [rozsudok Súdneho dvora z 23. novembra 1999, Portugalsko/Rada, C-149/96, Zb. s. I-8395, bod 49; pozri tiež rozsudky Súdneho dvora z 12. novembra 1998, Taliansko/Rada, C-352/96, Zb. s. I-6937, ďalej len „Taliansko/Rada (Ryža)“, bod 19, a z 5. októbra 1994, Nemecko/Rada C-280/93, Zb. s. I-4973, ďalej len „Nemecko/Rada (Banány)“, bod 111]. Táto zásada vyplýva z rozsudku Súdneho dvora zo 7. mája 1991, Nakajima/Rada (C-69/89, Zb. s. I-2069, ďalej len „rozsudok Nakajima“).

85 Na účel výkladu zásady vyplývajúcej z rozsudku Nakajima, tak ako bola neskôr formulovaná a zavedená Súdny dvorom a Súdom prvého stupňa (ďalej len „judikát Nakajima“), žalobcovia skúmajú postupne dôvod jej existencie, podmienky použiteľnosti, rovnako ako relevantnosť už citovaného rozsudku Portugalsko/Rada.

86 Čo sa v prvom rade týka dôvodu existencie judikátu Nakajima, žalobcovia tvrdia, že základná myšlienka je umožniť súdne preskúmanie vo vzťahu k pravidlám WTO, po tom, čo sa legislatívny orgán Spoločenstva rozhodol splniť povinnosti vyplývajúce z týchto pravidiel, a z tohto dôvodu skutočnosť, že tieto pravidlá nemajú priamy účinok, prestáva byť relevantná. Súdny dvor nepreskúma zlučiteľnosť týchto aktov Spoločenstva s pravidlami WTO, ale vyhodnocujú ich vo vzťahu k základnému rozhodnutiu splniť povinnosť vyplývajúcu z pravidiel WTO. Žalobcovia zdôrazňujú, že v skutočnosti „za tohto predpokladu možnosť dovoľávať sa ustanovení GATT sa nezakladá na priamom účinku pravidiel WTO, ale na existencii aktu Spoločenstva, ktorý vykonal tieto ustanovenia alebo aspoň vyjadril vôľu aplikovať ich“ (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Tesouro k rozsudku Súdneho dvora zo 16. júna 1998, Hermès, C-53/96, Zb. s. I-3603, I-3606, poznámka pod čiarou č. 45).

87 Žalobcovia sa okrem toho domnievajú, že judikát Nakajima musí byť vnímaný z pohľadu priameho účinku medzinárodných dohôd v právnom poriadku Spoločenstva, ktorý GATT a dohody WTO nemajú (rozsudky Súdneho dvora z 12. decembra 1972, International Fruit Company a i., 21/72 až 24/72, Zb. s. 1219, a Portugalsko/Rada, už citovaný).

- 88 Táto situácia nevyklučuje všetko súdne preskúmavanie zlučiteľnosti aktov Spoločenstva s pravidlami GATT a dohodami WTO. Judikát Nakajima naopak umožňuje zabezpečiť úzko vymedzené súdne preskúmavanie, ktoré je nevyhnutné pre ochranu základných práv a pre účinnú súdnu ochranu [návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs k rozsudku Súdneho dvora z 9. októbra 2001, Holandsko/Parlament a Rada (C-377/98, Zb. s. I-7079, I-7084, ďalej len rozsudok „Biotechnologies“)].
- 89 Čo sa týka v druhom rade podmienok použiteľnosti judikátu Nakajima, žalobcovia tvrdia, že sú dve: po prvé úmysel Spoločenstva podriaďiť sa („intention to comply“) a po druhé „osobitná povinnosť“ vyplývajúca z dohôd WTO.
- 90 Žalobcovia vysvetľujú prvú z týchto podmienok skutočnosťou, že ak sa javí, že Spoločenstvo malo úmysel podriaďiť sa pravidlám WTO, obavy, ktoré boli uvádzané Súdnym dvorom pre vylúčenie priameho účinku dohôd WTO, strácajú všetku relevantnosť. Spoločenstvo nemôže nikdy byť nútené použiť právo WTO proti svojej vôli; judikát Nakajima vôbec nespochybnil túto zásadu.
- 91 Právna povinnosť WTO, ktorej Spoločenstvo malo úmysel sa podriaďiť, musí tiež predstavovať „osobitnú povinnosť“; táto povinnosť musí byť „dostatočne jasná a určitá“, aby ju súd mohol aplikovať.
- 92 Na základe vyššie uvedených dôkazov žalobcovia vyvracajú štyri alternatívne výklady smerujúce k obmedzeniu podmienok použiteľnosti judikátu Nakajima.

- 93 Po prvé by podľa žalobcov bolo z právneho hľadiska mylné obmedziť použitie judikátu Nakajima iba na tie prípady, keď predmetný akt Spoločenstva výslovne odkazuje na špecifické ustanovenie GATT alebo dohôd WTO. Žalobcovia sa domnievajú, že takýto výklad v skutočnosti zamieňa okolnosti rozsudku Nakajima s okolnosťami rozsudku Súdneho dvora z 22. júna 1989, Fediol/Komisia (70/97, Zb. s. 1781), ktorý sa skutočne týka prípadu výslovného odkazu na ustanovenia GATT alebo dohôd WTO. Podmienky použitia judikátu Nakajima sú „úmysel vykonať osobitnú povinnosť“ podľa GATT alebo dohôd WTO. V tomto smere žalobcovia poznamenávajú, že v rozsudku Nakajima predmetný akt Spoločenstva neodkazoval na špecifické ustanovenie GATT.
- 94 Iste, judikatúra niekoľkokrát citovala vyššie uvedené rozsudky Nakajima a Fediol/Komisia spoločne, keď odkazovala na pravidlo, podľa ktorého súd môže preskúmať zákonnosť aktu Spoločenstva vo svetle ustanovení GATT a dohôd WTO, napriek absencii ich priameho účinku. Predsa však skutočnosťou zostáva, že z týchto dvoch rozsudkov každý predpokladá odlišné podmienky použitia predmetného pravidla (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Saggio k rozsudku Portugalsko/Rada, už citovanému, Zb. s. I-8397, poznámka pod čiarou č. 20).
- 95 Žalobcovia dodávajú, že myšlienka, podľa ktorej by použitie judikátu Nakajima bolo podmienené existenciou špecifického odkazu na ustanovenia GATT alebo dohody WTO, je absurdná. Súdne preskúmanie nemôže závisieť od formálnej podmienky ponechanej na vôľu autora predmetného aktu. Takáto podmienka by bola nezlučiteľná so zásadami právneho štátu.
- 96 Po druhé by bolo z právneho hľadiska mylné obmedzovať použitie judikátu Nakajima na prípad, v ktorom je povinnosť vyplývajúca z GATT alebo dohôd WTO formulovaná pozitívnym spôsobom.

- 97 Takáto podmienka by bola predovšetkým umelá, keďže každá pozitívna povinnosť môže byť vyslovená vo forme zákazu, ako napríklad zásada rovnakého zaobchádzania a zákaz diskriminácie. Následne žalobcovia zdôrazňujú, že články II, ods. 1 a XVII GATS, rovnako ako článok XIII GATT z roku 1994, relevantné v prejednávanej veci, obsahujú všetky pozitívne povinnosti. Nakoniec takéto obmedzenie by bolo vyvracané rozsudkom Nakajima, ktorý sa týka zlučiteľnosti antidumpingovej legislatívy Spoločenstva s článkom 1 Dohody o uplatňovaní článku VI GATT, schválenej v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady 80/271/EHS, z 10. decembra 1979 o uzavretí mnohostranných dohôd vyplývajúcich z obchodných rokovaní v rokoch 1973 až 1979 (Ú. v. ES L 71, 1980, s. 1, ďalej len „Antidumpingová dohoda z roku 1979“). Toto ustanovenie obsahuje negatívnu povinnosť zakazujúcu zmluvným stranám ukladať antidumpingové clá bez rešpektovania pravidiel antidumpingového kódexu z roku 1979).
- 98 Po tretie by bolo z právneho hľadiska mylné obmedzovať použitie judikátu Nakajima na prípady, v ktorých povinnosť vyplývajúca z GATT alebo dohôd WTO bola zahrnutá alebo prebraná do predmetného aktu Spoločenstva. Žalobcovia zdôrazňujú, že takýto výklad sa nezakladá na žiadnom rozhodnutí Súdneho dvora alebo Súdu prvého stupňa. Pripúšťajú, že v kontexte antidumpingových vecí bola Antidumpingová dohoda z roku 1979 prebratá do právneho poriadku Spoločenstva. No popierajú, že tento prvok umožňuje položiť všeobecný predpoklad, podľa ktorého je judikát Nakajima použiteľný, iba ak sporný akt Spoločenstva preberá normu vyplývajúcu z GATT alebo dohôd WTO. Tento predpoklad by odporoval rozsudku Taliansko/Rada (Ryža), v ktorom Súdny dvor použil judikát Nakajima, hoci Spoločenstvo neprebralo do právneho poriadku Spoločenstva článok XXIV ods. 6 GATT.
- 99 Po štvrté by bolo z právneho hľadiska mylné obmedzovať použitie judikátu Nakajima na prípady, keď súlad s pravidlami vyplývajúcimi z GATT alebo dohôd WTO predstavuje jediný cieľ, ktorý sa predmetný akt Spoločenstva snaží dosiahnuť. Keďže tieto prípady sú veľmi zriedkavé, žalobcovia zastávajú názor, že takýto výklad vo svojej podstate popiera judikát Nakajima. Domnievajú sa, že tento je použiteľný,

dokonca ak sporný akt sleduje viacero odporujúcich si cieľov a jediné obmedzenie uložené súdu je nenarušiť rovnováhu, ktorú sa normotvorca snažil dosiahnuť.

- 100 V treťom rade žalobcovia tvrdia, že na ich výklad judikátu Nakajima nemá dopad už citovaný rozsudok Portugalsko/Rada. V tomto rozsudku Súdny dvor odmietol tézu priameho účinku dohôd WTO z politických dôvodov. Súdny dvor zastával názor, že pripustiť takúto tézu by privádzalo k jednostrannému odňatiu „voľnej úvahy“ Spoločenstva v rámci WTO, hoci žiadna zmluvná strana nepodpísala recipročný záväzok voči Spoločenstvu.
- 101 Žalobcovia sa domnievajú, že v skutočnosti by judikát Nakajima bol zbavený celej podstaty, pokiaľ by mal byť podriadený podmienke reciprocity uvádzanej v už citovanom rozsudku Portugalsko/Rada. Pripomínajú, že dôvod existencie judikátu Nakajima spočíva práve v skutočnosti, že tento sa z definície vzťahuje iba na prípady, v ktorých Spoločenstvo nedisponuje žiadnou „voľnou úvahou“ keďže sa rozhodlo zaviesť normy vyplývajúce z GATT, alebo dohôd WTO.
- 102 Žalobcovia sa domnievajú, že nie je namieste obava, že takýto výklad umožní lavínu žalôb zakaždým, keď sa Spoločenstvo nepodriadi rozhodnutiu DSB, keďže tieto žaloby zostávajú podriadené podmienke, že Spoločenstvo sa jasne rozhodlo splniť povinnosť podľa dohôd WTO. Okolnosti, za ktorých súd Spoločenstva môže použiť judikát Nakajima, sú teda obmedzené. V praxi sa obmedzujú iba na prípady, keď sa Rada jasne rozhodla vykonať rozhodnutie orgánov WTO riešiace spor, ale keď sa zavedenie tohto rozhodnutia do právneho poriadku Spoločenstva ukáže ako odporujúce cieľu Rady.

103 V tomto smere žalobcovia trvajú na okolnostiach, v ktorých sa táto vec odlišuje od sporu „Hovädzina s hormónmi“ (správa odvolacieho orgánu zo 16. januára 1998, WT/DS26/AB/R WT/DS48/AB/R, prijatá DSB 13. februára 1998) odovzdanej WTO. V druhej menovanej veci sa Spoločenstvo jasne rozhodlo nezmeniť svoju legislatívu na účely podriadenia sa rozhodnutiam prijatým v konaní na urovanie sporov v rámci WTO. Keďže sa nedosiahlo riešenie dohodou, čo sa týka sumy odškodnenia, Spoločenstvo sa rozhodlo vystaviť sa odvetným opatreniam zo strany úspešného účastníka sporu, teda Spojených štátov amerických. V tejto veci sa Spoločenstvo nerozhodlo zachovať v účinnosti aspekty spoločnej organizácie trhu v oblasti banánov, ktoré boli vyhlásené za nezlučiteľné s jeho povinnosťami vyplývajúcimi z dohôd WTO. Naopak, Spoločenstvo jasne uviedlo, že zamýšľa podriaďiť sa rozhodnutiam prijatým orgánmi na urovnávanie sporov v rámci WTO.

104 Komisia odmieta tento výklad rozsudku Nakajima. Pripomína, že napriek monistickej povahe právneho poriadku Spoločenstva judikatúra stále odmieta tézu priameho účinku dohôd WTO (rozsudky *International Fruit Company a i.*, už citovaný, a *Portugalsko/Rada*, už citovaný). Správa DSB nemôže byť braná do úvahy na účel overenia zlučiteľnosti normy Spoločenstva s pravidlom WTO, pokiaľ základná povinnosť uvedená v neskôr menovanom pravidle nemá priamy účinok (rozsudok Súdneho dvora zo 14. októbra 1999, *Atlanta/Európske spoločenstvo*, C-104/97 P, Zb. s. I-6983, bod 20).

105 Komisia tiež popiera výklad podmienok použiteľnosti judikátu Nakajima uvádzaný žalobcami.

106 V rozpore s tým, čo tvrdia žalobcovia, prvá z týchto podmienok nie je úmysel „podriaďiť sa“ („to comply“), ale úmysel „vykonať“ („to implement“) osobitnú povinnosť (rozsudok *Portugalsko/Rada*, už citovaný, bod 49). Tieto výrazy nie sú ekvivalentmi: „podriaďiť sa“ ma oveľa širší význam ako „vykonať“. Je časté, že štát

alebo Spoločenstvo má úmysel podriadiť sa určitej povinnosti bez toho, že by túto vykonal.

- 107 Komisia popiera výklad druhej podmienky týkajúcej sa vyžadovania „osobitnej povinnosti“. Pod pojmom „osobitná“ povinnosť sa rozumie opak „všeobecnej“ povinnosti.
- 108 Komisia sa domnieva, že z dôvodu reštriktívnej povahy týchto podmienok sú príklady použitia judikátu Nakajima zriedkavé. Tieto príklady sa obmedzujú v prvom rade na žaloby podané proti antidumpingovým nariadeniam (rozsudok Súdneho dvora z 10. marca 1992, NMB/Komisia, C-188/88, Zb. s. I-1689; rozsudky Súdu prvého stupňa z 2. mája 1995, NTN Corporation a Koyo Seiko/Rada, T-163/94 a T-165/94, Zb. s. II-1381; z 5. júna 1996, NMB Francúzsko a i./Komisia, T-162/94, Zb. s. II-427, a z 15. decembra 1999, Petrotub a Republica/Rada, T-33/98 a T-34/98, Zb. s. II-3837, bod 105). Jediný príklad použitia judikátu Nakajima mimo oblasti antidumpingu je rozsudok Taliansko/Rada (Ryža). Všetky ostatné pokusy o použitie judikátu Nakajima sa skončili neúspechom [rozsudky Súdneho dvora z 13. decembra 2001, Kloosterboer Rotterdam, C-317/99, Zb. s. I-9863; Nemecko/Rada (Banány), už citovaný; Portugalsko/Rada, už citovaný; Bocchi Food Trade International/Komisia, už citovaný; Cordis/Komisia, už citovaný, a z 20. marca 2001 T. Port/Komisia, už citovaný].
- 109 Podľa Komisie použitie judikátu Nakajima predpokladá splnenie štyroch nasledujúcich podmienok.
- 110 Po prvé, predmetná „osobitná povinnosť“ musí byť pozitívnou povinnosťou konať určeným spôsobom. Antidumpingové dohody GATT predstavujú príklad tohto typu povinností. Odporúčanie alebo rozhodnutie DSB nemôže byť „osobitnou povinnosťou“.

stou“, keďže ukladá iba všeobecnú povinnosť uviesť akt do súladu s pravidlami WTO. V skutočnosti rozhodnutie o opatreniach určených na zabezpečenie súladu jej právneho poriadku s týmito pravidlami prináleží predmetnej zmluvnej strane.

- 111 Po druhé je judikát Nakajima použiteľný, výlučne pokiaľ predmetný akt Spoločenstva zahŕňa alebo preberá do právneho poriadku Spoločenstva „osobitnú povinnosť“ prevzatú v rámci WTO. Toto tvrdenie vyplýva priamo z výrazu „vykonať“.
- 112 Po tretie, pre to, aby bol judikát Nakajima aplikovateľný, je ešte potrebné, aby normotvorca Spoločenstva nesledoval viacero odporujúcich si cieľov.
- 113 Po štvrté, judikát Nakajima si ešte vyžaduje, aby predmetný akt Spoločenstva výslovne odkazoval na osobitné povinnosti vyplývajúce z práva WTO, ktoré zamýšľa vykonať.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 114 Berúc do úvahy jej povahu a štruktúru, dohoda WTO a jej prílohy v zásade nefigurujú medzi normami, vo vzťahu ku ktorým Súdny dvor a Súd prvého stupňa preskúmajajú zákonnosť aktov inštitúcií Spoločenstva (rozsudok Portugalsko/Rada, už citovaný, bod 47). Tieto texty nie sú povahy vytvárajúcej pre jednotlivcov práva, ktorých by sa mohli domáhať pred súdom v zmysle právneho poriadku Spoločenstva (pozri v tomto zmysle rozsudok Súdneho dvora zo 14. decembra 2000, Dior a i., C-300/98 a C-392/98, Zb. s. I-11307, bod 44).

- 115 Súdnemu dvoru a Súdu prvého stupňa prislúcha preskúmať zákonnosť predmetných aktov Spoločenstva vo vzťahu k pravidlám WTO iba za predpokladu, že Spoločenstvo zamýšľa vykonať osobitnú povinnosť prevzatú v rámci WTO, alebo za okolností, keď akt Spoločenstva výslovne odkazuje na konkrétne ustanovenia dohôd zahrnutých medzi prílohy Dohody WTO (rozsudok Portugalsko/Rada, už citovaný, bod 49).
- 116 Žalobcovia uplatňujú výlučne prvú z týchto výnimiek. Tvrdia, že prijatím nariadenia č. 1637/98, opatrenia na vykonanie ktorého boli definované nariadením č. 2362/98, Spoločenstvo zamýšľalo vykonať osobitnú povinnosť prevzatú v rámci WTO v zmysle judikatúry vyplývajúcej z rozsudku Nakajima.
- 117 Pravidlo vyplývajúce z rozsudku Nakajima smeruje výnimočne k umožneniu subjektu podliehajúcemu súdnej právomoci uplatňovať v spore porušenie pravidiel GATT alebo dohôd WTO Spoločenstvom alebo jeho inštitúciami. Ako výnimka zo zásady, podľa ktorej sa jednotlivec pred súdom Spoločenstva nemôže priamo dovolávať ustanovení dohôd WTO, toto pravidlo musí byť vykladané reštriktívnym spôsobom.
- 118 V tomto smere je potrebné poznamenať, že čo sa týka žalôb podaných jednotlivcami, Súdny dvor a Súd prvého stupňa nepoužili zásadu vyplývajúcu z rozsudku Nakajima v inom kontexte, než v kontexte preskúmania zlučiteľnosti základných antidumpingových nariadení vo vzťahu k ustanoveniam antidumpingových dohôd z rokov 1979 a 1994 v sporoch [Dohoda o uplatňovaní článku VI Všeobecnej dohody o clách a obchode 1994; rozhodnutie Rady č. 94/800/EHS z 22. decembra 1994 o schválení v mene Európskeho spoločenstva, čo sa týka vecí spadajúcich do jeho pôsobnosti dohôd z mnohostranných rokovaní Uruguajského kola (1986 — 1994), Ú. v. ES L 336, s. 1, príloha 1 A [*neoficiálny preklad*]].

- 119 Súdny dvor a Súd prvého stupňa mali v skutočnosti viacero príležitostí skúmať žalobné dôvody týkajúce sa zlučiteľnosti antidumpingových nariadení s ustanoveniami týchto antidumpingových dohôd (rozsudky Súdneho dvora z 13. februára 1992, Goldstar/Rada, C-105/90, Zb. s. I-677, bod 31 a nasl.; NMB/Komisia, už citovaný, bod 23; rozsudky NTN Corporation/Rada, už citovaný, bod 65, a NMB Francúzsko a i./Komisia, už citovaný, bod 99) a v dvoch prípadoch vyhovel takémuto žalobnému návrhu (rozsudok Súdneho dvora z 9. januára 2003, Petrotub a Republica/Rada, C-76/00 P, Zb. s. I-79, bod 52 a nasl., a rozsudok Súdu prvého stupňa z 27. januára 2000, BEUC/Komisia, T-256/97, Zb. s. II-101, bod 63 a nasl.).
- 120 Predsa však, mimo tohto osobitného kontextu antidumpingových sporov Súdny dvor a Súd prvého stupňa odmietli použitie judikatúry vyplývajúcej z rozsudku Nakajima. Súdny dvor a Súd prvého stupňa takto odmietli preskúmať zákonnosť aktu Spoločenstva vo svetle ustanovení dohôd WTO v rámci žalôb podaných jednotlivcami, napádajúcich určité aspekty organizácie spoločného trhu s banánmi (uznesenie Súdneho dvora z 2. mája 2001, OGT Fruchthandelsgesellschaft, C-307/99, Zb. s. I-3159; rozsudky Cordis/Komisia, už citovaný; Bocchi Food Trade International/Komisia, už citovaný, a z 20. marca 2001, T. Port/Komisia, už citovaný), rovnako ako legislatívu Spoločenstva týkajúcu sa podávania látok s hormonálnym účinkom hospodárskym zvieratám (rozsudky Súdu prvého stupňa z 11. januára 2002, Biret International/Rada, T-174/00, Zb. s. II-17, a Biret a Cie/Rada, T-210/00, Zb. s. II-47).
- 121 Je teda dôležité zdôrazniť, že v oblasti antidumpingu dohody patriace do GATT a WTO ukladajú priamo každej zo zmluvných strán povinnosť prispôsobiť jej vnútroštátnu legislatívu na účely odzrkadlenia znenia predmetných dohôd. Skutočne, Antidumpingová dohoda z roku 1979 v článku 16 ods. 6 písm. a) označenom „Vnútroštátna legislatíva“ ukladala zmluvným stranám prijať „všetky nevyhnutné opatrenia, všeobecnej alebo osobitnej povahy pre zabezpečenie najneskôr ku dňu, keď táto dohoda vstúpi do účinnosti, súladu ich zákonov, nariadení a administratívnych postupov s ustanoveniami tejto dohody v rozsahu, v akom sa tieto môžu použiť na predmetnú zmluvnú stranu“ [*neoficiálny preklad*] (rozhodnutie 80/271). Antidumpingová dohoda z roku 1994 obsahuje vo svojom článku 18 ods. 4 obdobné ustanovenia.

- 122 Na účel splnenia svojich povinností Rada zmenila právnu úpravu použiteľnú na antidumpingové konania. Takto po prijatí Antidumpingovej dohody z roku 1979 Rada prijala nariadenie (EHS) č. 3017/79, z 20. decembra 1979 o ochrane pred dumpingovými alebo subvencovanými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskeho hospodárskeho spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 339, s. 1). Najmä z úvodných ustanovení (tretieho a štvrtého odôvodnenia) tohto nariadenia vyplýva, že pravidlá Spoločenstva v oblasti ochrany pred dumpingovými dovozmi museli byť zmenené vo svetle dohôd uzavretých v roku 1979, vyplývajúcich z ukončenia Tokijského kola mnohostranných obchodných rokovanií, keďže Rada zastávala názor, že „základným z pohľadu zachovania rovnováhy práv a povinností, ktoré sa tieto dohody snažili stanoviť, je, že Spoločenstvo zohľadňuje ich interpretáciu svojimi hlavnými obchodnými partnermi, tak ako táto vyplýva z predpisov alebo z ustálenej praxe“ [*neoficiálny preklad*]. Úvodné ustanovenia nariadenia Rady (EHS) č. 2423/88 z 11. júla 1988 o ochrane pred dumpingovými alebo subvencovanými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskeho hospodárskeho spoločenstva [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 209, s. 1), ktorého zlučiteľnosť s Antidumpingovou dohodou z roku 1979 bola spochybňovaná vo veci, ktorej sa týkal rozsudok Nakajima, obsahovala rovnaké ustanovenia, ktoré okrem toho pripomínali, že spoločný režim týkajúci sa ochrany pred dumpingovými dovozmi „bol zavedený v súlade s existujúcimi medzinárodnými záväzkami“, menovite tými, ktoré vyplývajú z článku VI GATT a Antidumpingovej dohody z roku 1979.
- 123 Rovnako v nadväznosti na dojednanie Antidumpingovej dohody z roku 1994 Spoločenstvo upravilo svoje vnútorné pravidlá týkajúce sa antidumpingových konaní prijímúc následne nariadenie Rady (ES) č. 3283/94 z 22. decembra 1994, o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 349, s. 1) neskôr nariadenia Rady (ES) č. 384/96 z 22. decembra 1995 o ochrane pred dumpingovými dovozmi z krajín, ktoré nie sú členmi Európskeho spoločenstva (Ú. v. ES L 56, s. 1; Mím. vyd. 11/010, s. 45). Úvodné ustanovenia nariadenia č. 3283/94 uvádzajú, že v nadväznosti na uzavretie mnohostranných obchodných rokovanií v roku 1994 „je potrebné... upraviť predpisy Spoločenstva vo svetle týchto nových dohôd“ (tretie odôvodnenie). Úvodné ustanovenia upresňujú, že na účely „rovnováhy práv a povinností ustanovených dohodou GATT“, je „podstatné, aby Spoločenstvo zohľadňovalo, ako sú tieto interpretované hlavnými obchodnými partnermi Spoločenstva“ (štvrté odôvodnenie). Okrem toho, zdôrazňuje, že „z dôvodu rozsahu zmien [vyplývajúcich z Antidumpingovej dohody z roku

1994] a na účel zabezpečenia primeraného a prehľadného použitia nových pravidiel je potrebné prebrať v maximálnej možnej miere znenie nových dohôd do právneho poriadku Spoločenstva“ (piate odôvodnenie). Tieto ustanovenia boli zachované nariadením č. 384/96, nariadením relevantným v rozsudku z 9. januára 2003, *Petrotub a Republica/Rada*, citovanom vyššie.

124 Žalobcovia dôvodne tvrdia, že použitie judikatúry vychádzajúcej z rozsudku *Nakajima* nie je *a priori* obmedzené na oblasť antidumpingu. Je možné ju aplikovať v iných oblastiach, ktoré sa spravujú ustanoveniami dohôd WTO, keďže tieto dohody, rovnako ako ustanovenia Spoločenstva, ktorých zákonnosť je sporná, majú porovnateľnú povahu a obsah ako ustanovenia, ktoré boli pripomenuté, čo sa týka antidumpingovej dohody, GATT a základné antidumpingové nariadenia, ktoré zabezpečujú ich prebratie do právneho poriadku Spoločenstva.

125 Je teda namieste pripomenúť, že podmienka použiteľnosti judikátu *Nakajima*, podľa ktorej akt Spoločenstva, ktorého zákonnosť je napádaná, musí byť prijatý na účel „vykonania osobitnej povinnosti prevzatej v rámci dohôd WTO“, si najmä vyžaduje, aby tento akt zabezpečoval osobitne prebratie pravidiel vyplývajúcich z dohôd WTO do právneho poriadku Spoločenstva.

126 Čo sa týka otázky, či rozsudok *Taliansko/Rada (Ryža)* spochybnil tento výklad judikátu *Nakajima*, tak ako to tvrdia žalobcovia, je potrebné usúdiť, že nejde o takýto prípad. V skutočnosti vec, ktorej sa týkal tento rozsudok, spochybňovala nariadenie Spoločenstva prijaté za použitia dvojstranných dohôd uzavretých s tretími štátmi v nadväznosti na rokovania vedené podľa článku XXIV ods. 6 GATT. V zmysle týchto dohôd sa Spoločenstvo zaviazalo sprístupniť colné kvóty pre ryžu v prospech týchto tretích štátov. Predmetné nariadenie v uvedenej veci [nariadenie Rady (ES) č. 1522/96 z 24. júla 1996 o sprístupnení a správe určitých colných kvót pre dovoz

ryže a zlomkovej ryže (Ú. v. ES L 190, s. 1)] malo teda za cieľ prebrať pravidlá vyplývajúce z dvojstranných dohôd uzavretých v nadväznosti na jednania v rámci GATT. Zamýšľalo teda vykonať „osobitnú povinnosť prevzatú v rámci GATT“ [rozsudok Taliansko/Rada (Ryža), bod 20].

- 127 Posudzovať, či judikát Nakajima je použiteľný v prejednávanej veci, je potrebné vo svetle týchto zásad.

O použiteľnosti judikátu Nakajima v prejednávanej veci

Tvrdenia účastníkov konania

- 128 Žalobcovia tvrdia, že v prejednávanej veci sú splnené podmienky použiteľnosti judikatúry, a trvajú v tomto smere na rozdieloch medzi touto vecou a vecou, ktorej sa týkal už citovaný rozsudok Bocchi Food Trade International/Komisía.
- 129 V prvom rade žalobcovia zdôrazňujú, že podmienka použiteľnosti judikátu Nakajima, týkajúca sa „úmyslu podriadiť sa“ pravidlám WTO, je splnená. Uvádzajú, že keďže v roku 1998 sa Spoločenstvo rozhodlo zmeniť režim roku 1993, jeho úmyslom bolo prispôbiť sa rozhodnutiam vydaným orgánmi WTO.

130 Pre preukázanie úmyslu Spoločenstva sa žalobcovia dovolávajú nasledujúcich dôkazov.

131 Po prvé, žalobcovia zdôrazňujú, že 16. októbra 1997 Spoločenstvo počas schôdze DSB WTO deklarovalo, že „bude plne rešpektovať svoje medzinárodné záväzky, čo sa týka tejto otázky“.

132 Po druhé sa žalobcovia odvolávajú na úvodné ustanovenia nariadenia Rady č. 1637/98, ktoré uvádzajú:

„keďže sú potrebné viaceré zmeny ustanovení o obchodovaní s tretími krajinami, ktoré obsahuje hlava IV nariadenia (EHS) č. 404/93;

keďže majú byť splnené medzinárodné záväzky Spoločenstva podľa Svetovej obchodnej organizácie (WTO) a ostatných signatárov Štvrtého dohovoru AKT-ES, pri splnení cieľov spoločnej organizácie trhu s banánmi.“

133 Po tretie, článok 20 písm. e) nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 ukladal Komisii schváliť „potrebné opatrenia na zabezpečenie rešpektovania povinností vyplývajúcich z dohôd uzatvorených Spoločenstvom podľa článku 228 zmluvy“.

- 134 Po štvrté žalobcovia poznamenávajú, že dohody WTO sú dohodami uzavretými Spoločenstvom na základe článku 300 ES.
- 135 Po piate žalobcovia pripomínajú, že vo svojej dôvodovej správe pripojenej k návrhu, ktorý viedol k prijatiu nariadenia č. 1637/98, Komisia vyhlásila:

„1. DSB WTO v rozhodnutí uviedol, že určité ustanovenia týkajúce sa dovozov spoločnej organizácie trhu s banánmi porušujú pravidlá GATT a GATS. Porušenia sa týkajú dovozných licencií, aktuálneho rozdeľovania colných kvót a iných aspektov rámcovej dohody týkajúcej sa banánov, vrátane vydávania vývozných licencií v signatárskych krajinách a určitých množstiev určených pre tradičné dovozy pôvodom zo štátov AKT.

2. Iné aspekty spoločnej organizácie trhu s banánmi nie sú napádané. Tieto zahŕňajú výšku colných kvót a sadzby colných kvót mimo kvót spojených s našimi záväzkami voči GATT, zvýhodňovanie tradičných dovozov a preferenčné colné zaobchádzanie s netradičnými dovozmi pochádzajúcimi z krajín AKT a mechanizmus pomoci pre pestovateľov Spoločenstva.

3. Je teda potrebné požiadať Radu doplniť nariadenie (EHS) č. 404/93 s cieľom jeho zosúladenia s našimi medzinárodnými záväzkami v rámci WTO a Štvrtého dohovoru z Lomé, zachovávajúc zároveň podporu pre pestovateľov Spoločenstva a primeranú ponuku na trhu, zodpovedajúcu záujmom spotrebiteľov.“ *[neoficiálny preklad]*

- 136 Po šieste sa žalobcovia dovolávajú uznesenia Súdu prvého stupňa z 15. septembra 1999, Van Parys a i./Komisia (T-11/99, Zb. s. II-2653, bod 6), v ktorom bolo uvedené toto:

„Po tom, čo [DSB] WTO deklaroval nezlučiteľnosť určitých aspektov predmetného režimu dovozu banánov do Spoločenstva s pravidlami WTO, boli prijaté nariadenie [č. 1637/98], rovnako ako nariadenie [č. 2362/98] najmä s cieľom odstránenia týchto nezlučiteľností.“ *[neoficiálny preklad]*

- 137 Po siedme, 10. novembra 1998 pán Santer, predseda Komisie, napísal prezidentovi Clintonovi, čo sa týka nariadení č. 1637/98 a č. 2362/98:

„V nadväznosti na rozhodnutie Stáleho odvolacieho orgánu WTO podnikla Európska únia kroky pre zosúladenie svojho režimu dovozu s pravidlami WTO od 1. januára 1999.“

- 138 Po ôsme žalobcovia pripomínajú, že 27. januára 1999 L. Brittan, člen Komisie zodpovedný za oblasť hospodárskej súťaže, odpovedajúc na písomnú otázku P-4069/1998 člena Parlamentu, Yvonne Sandberg-Fries (Ú. v. ES C 182, s. 188), vyhlásil:

„Spoločenstvo zaviedlo odporúčania [DSB] [WTO] z 25. septembra 1997 vo veci banánov prijatím opatrení, ktoré boli potrebné pre zosúladenie režimu Spoločenstva používaného na banány s pravidlami WTO. Dňa 20. júla 1998 Rada prijala nariadenie [č. 1637/98]. Dňa 28. októbra 1998 Komisia prijala nariadenie [č. 2362/98]. Tieto opatrenia boli prijaté v primeranej určenej lehote, ktorá uplynula 1. januára 1999.“ *[neoficiálny preklad]*

- 139 Po deviate žalobcovia pripomínajú prehlásenie Komisie v jej dôvodovej správe z 10. novembra 1999 pripojenej k návrhu na doplnenie nariadenia č. 404/93 [KOM(1999) 582 z 10. novembra 1999], podľa znenia ktorej:

„V nadväznosti na rozhodnutie prijaté [DSB] [WTO] v roku 1997 Rada prijala 20. júla 1998 nariadenie [č. 1637/98], na účel zosúladenia prvkov režimu dovozu posúdených ako nezlučiteľné s našimi povinnosťami voči WTO, rešpektujúc zároveň iné ciele Spoločenstva.“ *[neoficiálny preklad]*

- 140 Po desiate žalobcovia uvádzajú, že v memorande z 10. novembra 1999 vydanom Spoločenstvom vo veci „Spojené štáty — Opatrenia k dovozu určitých tovarov pôvodom z Európskeho Spoločenstva“, ktorého sa týkala správa špeciálnej skupiny WT/DS165/R zo 17. júla 2000, Spoločenstvo vyhlásilo:

„3. Rada Európskej únie prijala nariadenie [č. 1637/98]. Nariadenie č. 1637/98 nadobudlo účinnosť od 1. januára 1999. Použijúc delegovanú právomoc, ktorá jej bola udelená Radou, Európska Komisia prijala nariadenie [č. 2362/98]. Toto nadobudlo účinnosť 1. novembra 1998 a uplatňovalo sa v celom rozsahu od 1. januára 1999.“

4. Zmeny zavedené týmito nariadeniami vytvorili úplne nový systém pravidiel opúšťajúc najmä prvky skoršieho režimu vo veci banánov, ktoré boli posúdené ako nezlučiteľné s pravidlami WTO v rámci GATT a GATS.“ *[neoficiálny preklad]*

141 Po jedenáste žalobcovia pripomínajú, že vo verejnom dokumente z 5. mája 2000 týkajúcom sa sporu v problematike banánov Komisia vyhlásila:

„Pascal Lamy uviedol, že EU mala jednotnú politiku v tejto oblasti, ktorá sa musí prispôbiť rozhodnutiu WTO.“ [*neoficiálny preklad*]

142 Na druhej strane, čo sa týka podmienky použiteľnosti judikátu Nakajima týkajúcej sa existencie „osobitnej povinnosti“ prevzatej v rámci dohôd WTO, žalobcovia zastávajú názor, že táto je tiež splnená. Po rozličných konaniach na urovanie sporov v rámci WTO boli povinnosti Spoločenstva vo vzťahu k právu WTO, čo sa týka pridelovania dovozných licencií a rozdeľovania latinsko-amerických kvót, jasné a dobre známe. Spoločenstvo a konkrétnejšie Komisia nemohli predstierať zachovanie pochybností, čo sa týka nezlučiteľnosti ustanovení spoločnej organizácie trhu v oblasti banánov s pravidlami WTO.

143 V tomto smere žalobcovia upresňujú, že za okolností prejednávanej veci, keď Spoločenstvo malo úmysel podriať sa rozhodnutiu o urovaní sporu prijatému orgánmi WTO, toto rozhodnutie umožňuje identifikovať „osobitnú povinnosť“, od ktorej závisí druhá podmienka uložená judikátom Nakajima. Žalobcovia upresňujú, že takéto rozhodnutie vydané v súlade s konaním na urovanie sporov vo WTO nie je samo osebe postačujúce pre použitie judikátu Nakajima. Naopak, keď je tento použiteľný, rozhodnutie o urovaní sporu vo WTO predstavuje interpretačný návod, dôležitý pre súd Spoločenstva, ktorý má aplikovať právo WTO. Bolo by však preda, na základe bodu 20 už citovaného rozsudku Atlanta/Európske spoločenstvo, nemiestne tvrdiť, že rozhodnutie tejto povahy môže byť súdom Spoločenstva brané do úvahy výlučne vtedy, ak sa zakladá na ustanovení dohôd WTO, ktoré majú priamy účinok. V skutočnosti by bol tento záver tesne spojený so skutočnosťou, že v už citovanom rozsudku Atlanta/Európske spoločenstvo sa žalobca dovoľával priameho účinku dohôd WTO.

- 144 Žalobcovia okrem toho zastávajú názor, že ustanovenia dohôd WTO porušené nariadením č. 2362/98 sú jasne identifikované. Ide o článok XIII ods. 2 GATT z roku 1994 a články II a XVII GATS. V tomto smere zdôrazňujú, že Komisia jasne identifikovala tieto ustanovenia v dôvodovej správe, ktorú pripojila k návrhu nariadenia č. 1637/98, ako už bolo uvedené vyššie. Žalobcovia rovnako pripomínajú, že Rada v dokumente 7163/98 z 2. apríla 1998 označenom „Progress report“, výslovne uvádza „základnú požiadavku zabrániť akejkoľvek faktickej a právnej diskriminácii“. Podľa žalobcov pojem „faktická diskriminácia“ pochádza priamo z rozhodnutia Stáleho odvolacieho orgánu a špeciálnej skupiny z roku 1997.
- 145 Žalobcovia tiež poznamenávajú, že článok 18 ods. 4 nariadenia č. 404/93, zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 je priamo inšpirovaný článkom XIII ods. 2 GATT z roku 1994 do tej miery, že zodpovedá dokonca samotnej „požiadavke prebratia“, ktoré Komisia uvádza medzi podmienkami použitia judikátu Nakajima.
- 146 Na treťom mieste sa žalobcovia domnievajú, že už citovaný rozsudok Bocchi Food Trade International/Komisia nespochybňuje použitie judikátu Nakajima v prejednávanej veci. Pripomínajú, že v tomto rozsudku Súd prvého stupňa v bodoch 63 a 64 uviedol:

„V tomto smere postačuje pripomenúť, že Súdnemu dvoru alebo Súdu prvého stupňa príslúcha preskúmavať zákonnosť predmetného aktu Spoločenstva vo vzťahu k pravidlám WTO iba za predpokladu, že Spoločenstvo zamýšľa vykonať osobitnú povinnosť prevzatú v rámci WTO, alebo v prípade, keď akt Spoločenstva výslovne odkazuje na konkrétne ustanovenia dohôd uvádzaných v prílohách Dohody WTO (pozri rozsudok Portugalsko/Rada, už citovaný, bod 49).

Ani správy špeciálnej skupiny WTO z 22. mája 1997, ani správa Stáleho odvolacieho orgánu WTO z 9. septembra 1997, prijatá 25. septembra 1997 [DSB], však neobsahovali osobitné povinnosti, ktoré mala Komisia v zmysle judikatúry v nariadení č. 2362/98 „zamýšľať vykonať“ (pozri čo sa týka GATT z roku 1947, rozsudok Nakajima, bod 31). Rovnako ani toto nariadenie neodkazuje výslovne na konkrétne povinnosti vyplývajúce zo správ orgánov WTO, ani na konkrétne ustanovenia dohôd uvádzaných v prílohách Dohody WTO.“

147 Žalobcovia poznamenávajú, že v bode 63 tohto rozsudku Súd prvého stupňa pripomenul pravidlo vyplývajúce z už citovaných rozsudkov Nakajima a Fediol/Komisia, odvolávajúc sa na úmysel Spoločenstva. Súd prvého stupňa sa v bode 64 obmedzil na uvedenie absencie úmyslu na strane Komisie, zjavne neskúmajúc inú otázku. Žalobcovia pripúšťajú, že v už citovanom rozsudku Bocchi Food Trade International/Komisia Súd prvého stupňa pravdepodobne dospel k správne mu záveru, čo sa týka úmyslu Komisie. Napriek tomu zdôrazňujú, že v prejednávanej veci nie je sporným úmysel Komisie, ale Spoločenstva: toto malo nepochybne v úmysle podriaďiť sa povinnostiam vznikajúcim podľa práva WTO, keďže prijalo nariadenie č. 1637/98.

148 Žalobcovia zdôrazňujú, že v bode 104 svojho vyjadrenia k žalobnému návrhu v rámci tohto konania Komisia výslovne uznala, že „Spoločenstvo malo úmysel zaviesť režim banánov spĺňajúci súhrn povinností prevzatých v rámci WTO“.

149 Okrem toho žalobcovia tvrdia, že žalobkyňa vo veci, ktorej sa týkal už citovaný rozsudok Bocchi Food Trade International/Komisia, sa nedovolávala použitia judikátu Nakajima, ale zásady *nemini licet venire contra factum proprium*, a to výlučne v štádiu ústneho konania. Žalobkyňa nepredložila žiadny dôkaz o úmysle Spoločenstva. Súd prvého stupňa teda nemohol konečným spôsobom rozhodnúť

o tejto otázke, zatiaľ čo v rámci tohto konania žalobcovia predložili súhrn dôkazov umožňujúci rozhodnúť túto otázku.

- 150 Komisia vyvracia tieto tvrdenia. Prijímúci režim roku 1999 sa Spoločenstvo zamýšľalo podriaďiť svojim povinnostiam prevzatým v rámci GATT a WTO, a nie ich „vykonať“.
- 151 Komisia zdôrazňuje, že nariadenie č. 2362/98 neobsahuje žiadny výslovný odkaz na osobitné povinnosti z titulu GATT alebo WTO, ako ich Súd prvého stupňa uviedol v bode 64 už citovaného rozsudku Bocchi Food Trade International/Komisia.
- 152 Komisia tvrdí, že judikát Nakajima nie je použiteľný, ak sú sporné opatrenia Spoločenstva prijaté pre podriadenie sa rozhodnutiu DSB. V skutočnosti po prijatí rozhodnutia alebo odporúčania DSB, alebo špeciálnej skupiny DSU, zostáva výber možností (kompenzácia; pozastavenie koncesíí; dohoda) na neúspešnej strane, zahŕňajúc sem aj situáciu, ak sa jedná o rozhodnutie špeciálnej skupiny „vykonať“. DSU dáva prednosť dohodnutým riešeniam. Aplikovať v takejto situácii judikát Nakajima by však viedlo k odňatiu všetkých voľných úvah neúspešnej strane. Opačná strana by sotva podnecovala rokovania smerujúce k vzájomne prijateľnej dohode, pokiaľ by mala záruku, že jej prevádzkovatelia môžu získať kompenzácie alebo dosiahnuť zrušenie predmetných opatrení obrátiac sa na súd Spoločenstva. Priame použitie dohôd WTO pre napádanie platnosti opatrení Spoločenstva by odnímal účinnosť možnostiam predpokladaným DSU (rozsudok Portugalsko/Rada, už citovaný, bod 38 až 40).

- 153 Okrem toho, ak Spoločenstvo ponúka kompenzáciu, alebo keď boli pozastavené koncesie, mala by byť obnovená všeobecná rovnováha koncesí dojednaných v rámci WTO. Za takýchto podmienok by poskytnutie odškodnenia a úrokov malo za následok, že Spoločenstvo by bolo nútené „platiť“ dvakrát za tú istú nezlučiteľnosť s pravidlami WTO.
- 154 Okrem toho výklad predkladaný žalobcami abstrahuje od absencie reciprocity medzi Spoločenstvom a ostatnými zmluvnými stranami WTO, pričom tento aspekt bral Súdny dvor do úvahy v už citovanom rozsudku Portugalsko/Rada. Komisia konkrétne zdôrazňuje, že Spojené štáty americké sa nepodriadili viacerým rozhodnutiam špeciálnych skupín a DSB [DS/136 Spojené štáty — Anti-Dumping Act of 1916, DS/160 Spojené štáty — Section 110(5) of the Copyright Act a DS/108 Spojené štáty — Foreign Sales Corporation], bez toho, že by prevádzkovatelia Spoločenstva mohli začať konanie o náhradu škody pred americkými súdmi.
- 155 Komisia tvrdí, že už citovaný rozsudok Bocchi Food Trade International/Komisia vyslovil vo vzťahu k nariadeniu č. 2362/98 jasne, že správy špeciálnej skupiny a rozhodnutia DSB neobsahujú osobitné povinnosti. Tento prístup nachádza potvrdenie v už citovanom uznesení OGT Fruchthandelsgesellschaft.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 156 Na účely posúdenia, či akt Spoločenstva, ktorého zákonnosť je napádaná, bol prijatý s cieľom „vykonať osobitnú povinnosť prevzatú v rámci dohôd WTO“, v zmysle judikátu Nakajima, je potrebné skúmať prípad od prípadu na jednej strane špecifické vlastnosti tohto aktu a na druhej strane vlastnosti týkajúce sa dovolávaných dohôd WTO.

- 157 V prejednávanej veci ani ustanovenia Spoločenstva, ktorých zákonnosť napádajú žalobcovia, ani ustanovenia dohôd WTO, porušenia ktorých sa žalobcovia dovolávajú, neumožňujú prijať záver o existencii úmyslu vykonať osobitnú povinnosť prevzatú v rámci WTO v zmysle judikátu Nakajima.
- 158 Čo sa týka dohôd WTO, žalobcovia sa dovolávajú porušenia článku XIII GATT z roku 1994, rovnako ako článkov II a XVII GATS Spoločenstvom, pričom toto porušenie bolo konštatované rozhodnutím DSB z 25. septembra 1997, čo sa týka režimu roku 1993, následne správou špeciálnej skupiny zo 6. apríla 1999 a rozhodnutím rozhodcov z 9. apríla 1999, čo sa týka určitých ustanovení režimu roku 1999 obsiahnutých v nariadení č. 2362/98.
- 159 No tieto ustanovenia GATT z roku 1994 a GATS nepredstavujú charakteristiky umožňujúce prijať záver o použití judikátu Nakajima. V skutočnosti, článok XIII GATT z roku 1994 („Nediskriminačné použitie množstevných obmedzení“), články II („Zaobchádzanie podľa doložky najvyšších výhod“) a XVII („Národné zaobchádzanie“) GATS vyhlasujú zásady a povinnosti, ktoré podľa svojej formulácie, svojej povahy a dosahu majú všeobecnú povahu. Tieto ustanovenia sa teda jasne odlišujú od antidumpingových dohôd z rokov 1979 a 1994. V tomto smere postačuje napríklad pripomenúť, že Antidumpingová dohoda z roku 1994 „obsahuje nové a podrobné pravidlá, ktoré sa týkajú najmä výpočtu dumpingu, postupov na začatie a uskutočňovanie prešetrovania vrátane stanovenia skutočností a zaobchádzania s nimi, uloženia dočasných opatrení, uloženia a vyberania antidumpingových ciel, trvania a preskúmania antidumpingových opatrení a zverejnenia informácií, ktoré sa týkajú antidumpingových prešetrovaní“.
- 160 Okrem toho ani GATT z roku 1994, ani GATS neukladajú svojim zmluvným stranám povinnosť prispôsobenia ich vnútroštátneho právneho poriadku, ktorá by bola ekvivalentná povinnosti uvedenej v článku 16 ods. 6 písm. a) Antidumpingovej dohody z roku 1979 a článku 18 ods. 4 Antidumpingovej dohody z roku 1994.

161 Aj keby argumentácia žalobcov bola interpretovaná ako smerujúca k dovoľávaniu sa porušenia svojej povinnosti vykonať odporúčania alebo rozhodnutia DSB Spoločenstvom, nebolo by jej možné vyhovieť. V skutočnosti ak Komisia zastáva názor, že DSU ukladá — z pohľadu medzinárodného práva — strane, ktorá nebola úspešná, prispôbiť dohodám WTO opatrenie, vyhlásené za nezlučiteľné rozhodnutím DSB, má táto povinnosť zabezpečiť súlad vnútorných opatrení vo vzťahu k medzinárodným záväzkom vyplývajúcim z dohôd WTO nepochybne všeobecnú povahu, ktorá sa odlišuje od pravidiel antidumpingových dohôd. Následne sa jej nemožno pridržať na účely použitia judikátu Nakajima.

162 Okrem toho bez toho, že by bolo potrebné skúmať eventuálne následky náhrady škody, ktoré by mohlo mať pre jednotlivcov nevykonanie Spoločenstvom rozhodnutia DSB konštatujúceho nezlučiteľnosť aktu Spoločenstva s pravidlami WTO — táto otázka nebola žalobcami uvedená výslovne a oddelene od otázky použitia judikátu Nakajima — postačuje zdôrazniť, že DSU nezavádza mechanizmus súdneho urovnania medzinárodných sporov pomocou rozhodnutí majúcich záväzné účinky porovnateľné s účinkami súdnych rozhodnutí vo vnútroštátnych právnych poriadkoch členských štátov. V skutočnosti Súdny dvor rozhodol, že dohody WTO vykladané vo svetle ich účelu a cieľa neurčujú primerané právne prostriedky pre zabezpečenie ich vykonania v dobrej viere v právnom poriadku zmluvných strán. Súdny dvor poznamenal, že napriek posilneniu mechanizmu urovnania sporov vyplývajúceho z dohôd WTO, tento mechanizmus im vôbec nevyhradzuje významné miesto pri rokovaniach medzi stranami (rozsudok Portugalsko/Rada, už citovaný, body 36). Súdny dvor dodal v bodoch 37 až 40, že:

„Hoci by prvý cieľ [DSU] spočíval na zásade — podľa článku 3 ods. 7 Vyhlásenia k Dohovoru o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov (príloha 2 dohody WTO) — dosiahnuť odvolanie predmetných opatrení, pokiaľ je konštatované, že sú nezlučiteľné s pravidlami WTO, toto vyhlásenie však uvádza pre prípad, keď je bezodkladné odvolanie týchto opatrení nerealizovateľné, možnosť poskytnutia dočasnej kompenzácie očakávajúc, že nezlučiteľné opatrenie bude odvolané.

Je pravda, že podľa článku 22 ods. 1 predmetného vyhlásenia predstavuje kompenzácia dočasné opatrenie, ku ktorému sa možno uchýliť v prípade, ak odporúčania a rozhodnutia [DSB], uvádzané v článku 2 ods. 1 rovnakého vyhlásenia, nie sú vykonané v primeranej lehote a ak toto ustanovenie dáva prednosť vykonaniu odporúčania prispôbiť opatrenie uvedeným dohodám WTO v celom rozsahu.

Rovnaké ustanovenie vo svojom odseku 2 však predpokladá, že ak dotknutý člen nesplní svoju povinnosť vykonať predmetné odporúčania a rozhodnutia v primeranej lehote, tento člen začne rokovania s každou zmluvnou stranou, ktorá sa dovoľáva postupov na urovnávanie sporov, s cieľom nájdenia vzájomne prijateľnej kompenzácie, pokiaľ je mu príslušná žiadosť doručená najneskôr pred uplynutím primeranej lehoty.

Za týchto okolností, uložiť súdnym orgánom povinnosť nepoužiť vnútroštátne právne predpisy, ktoré sú nezlučiteľné s dohodami WTO, by malo za následok pozbavenie legislatívnych alebo výkonných orgánov zmluvných strán možnosti ponúknuť v článku 22 predmetného vyhlásenia, najst, hoci dočasne, riešenie dohodou.“

163 Tento záver nemôže byť obmedzený na prípady, v ktorých primeraná lehota uvádzaná v článku 21 ods. 3 DSU pre vykonanie odporúčaní alebo rozhodnutí DSB neuplynula.

164 V skutočnosti je nutné konštatovať, že dokonca po uplynutí tejto lehoty a po zavedení kompenzačných opatrení alebo pozastavení colných výhod podľa článku 22 DSU táto dohoda naďalej vyhradzuje významné miesto rokovaniam medzi účastníkmi konania. V tomto smere je podstatné zdôrazniť, že článok 21 ods. 6 DSU výslovne stanovuje, že „ak DSB nerozhodne inak, otázka vykonávania odporúčaní alebo rozhodnutí bude zaradená na program zasadnutia DSB po šiestich mesiacoch nasledujúcich po dátume stanovenia primeranej lehoty podľa

odseku 3 tohto článku a zostane na programe DSB, kým nebude táto záležitosť vyriešená“. Rovnako, keď DSB povoľuje pozastavenie colných výhod alebo iných povinností, článok 22 ods. 8 DSU stanovuje, že v súlade s článkom 21 odsek 6 DSU, „DSB bude naďalej dohliadať na vykonávanie schválených odporúčaní alebo rozhodnutí“. Toto ustanovenie uvádza tiež, že „pozastavenie koncesí alebo iných záväzkov bude dočasné a uplatňované len dovtedy, kým bude opatrenie, o ktorom sa zistilo, že nie je v súlade s uvedenou dohodou, odstránené, alebo dovtedy, kým člen, ktorý musí vykonať odporúčania alebo rozhodnutia, nezabezpečí riešenie týkajúce sa zrušenia alebo zmenšenia výhod, alebo sa dosiahne vzájomne uspokojujúce riešenie“.

¹⁶⁵ V prejednávanej veci je potrebné poznamenať, že spor, ktorého sa týkalo rozhodnutie DSB z 25. septembra 1997 a správa špeciálnej skupiny zo 6. apríla 1999, následne schválenie pozastavenia koncesí na ujmu Spoločenstva bol nakoniec, ku dňu podania tejto žaloby, nevyriešený a zapísaný na program schôdze DSB (pozri bod 39 vyššie).

¹⁶⁶ Preto súd Spoločenstva nemôže pod sankciou odobratia účinku článku 21 ods. 6 DSU, vykonávať preskúmanie zákonnosti predmetných aktov Spoločenstva, zvlášť v rámci žaloby o náhradu škody podanej podľa článku 235 ES dovtedy, kým nebude vyriešená otázka vykonania odporúčaní alebo rozhodnutí DSB, zahŕňajúc sem aj — ako to uvádza článok 22 ods. 8 DSU — prípady, „keď sa poskytno vyrovnanie alebo sa pozastavili koncesie alebo iné záväzky, ale odporúčania na uvedenie opatrení do súladu s uvedenými dohodami sa nevykonali“ (pozri analogicky rozsudky Súdneho dvora z 30. septembra 2003, *Biret International/Rada*, C-93/02 P, Zb. s. 10497, bod 62, a *Biret a Cie/Rada*, C-94/02 P, Zb. s. I-10565, bod 65).

- 167 Čo sa týka vlastností nariadenia č. 2362/98, dôkazy predložené na diskusiu žalobcami, rovnako ako písomnosti a vyhlásenia Komisie uvádzajú, že pri prijatí režimu roku 1999, teda nariadenia č. 2362/98, Spoločenstvo malo v úmysle podriaďiť sa svojim povinnostiam prevzatým v zmysle dohôd WTO v nadväznosti na rozhodnutie DSB z 25. septembra 1997 (rozsudok Súdu prvého stupňa z 28. septembra 1999, Fruchthandelsgesellschaft Chemnitz/Komisia, T-254/97, Zb. s. II-2743, bod 26). Tieto dôkazy ale nepreukazujú, že Spoločenstvo malo úmysel vykonať povinnosti prevzaté v rámci dohôd WTO v zmysle judikátu Nakajima.
- 168 V skutočnosti okolnosti prijatia nariadenia č. 2362/98 nemôžu byť porovnávané s okolnosťami prijatia základných antidumpingových nariadení vo vzťahu, ku ktorým bol použitý judikát Nakajima. Nariadenie č. 2362/98 nezabezpečuje prebratie pravidiel vyplývajúcich z dohody WTO do právneho poriadku Spoločenstva na účel zachovania rovnováhy práv a povinností zmluvných strán tejto dohody. Súd prvého stupňa tiež rozhodol, že „ani správa špeciálnej skupiny WTO z 22. mája 1997, ani správa Stáleho odvolacieho orgánu WTO z 9. septembra 1997, prijatá 25. septembra 1997 DSB, neobsahovali osobitné povinnosti, ktoré by Komisia v nariadení č. 2362/98 „zamýšľala vykonať“ podľa judikatúry [Nakajima]“ (rozsudok Bocchi Food Trade International/Komisia, už citovaný, bod 64).
- 169 Navyše ustanovenia nariadenia č. 2362/98 napádané žalobcami, ktoré sa týkajú pridelenia dovozných licencií a ďalšieho rozdeľovania častí colných kvót podľa štátov, neodrážajú súhrn nových a podrobných pravidiel vyplývajúcich z dohôd WTO, ale zavádzajú opatrenia pre správu colných kvót prijaté v rámci spoločnej organizácie trhu s banánmi. Súdny dvor preto zastával názor, že „spoločná organizácia trhu v oblasti banánov, ktorá bola zavedená nariadením č. 404/93 a následne zmenená, nesmeruje k zabezpečeniu vykonateľnosti osobitných povinností prevzatých v rámci GATT do právneho poriadku Spoločenstva“ (uznesenie OGT Fruchthandelsgesellschaft, už citované, bod 28).

170 Berúc do úvahy vyššie uvedené, je potrebné prijať záver, že prijatím režimu roku 1999 a najmä nariadenia č. 2362/98 Spoločenstvo nezamýšľalo vykonať osobitnú povinnosť prevzatú v rámci dohôd WTO, v zmysle judikátu Nakajima. Preto sa žalobcovia nemôžu domáhať porušenia povinností z dohôd WTO Spoločenstvom.

171 Z toho vyplýva, že svojím prvým žalobným dôvodom žalobcovia nepreukázali existenciu nezákonného konania povahy zakladajúcej zodpovednosť Spoločenstva.

3. O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení splnomocnenia udeleného Komisii Radou na vykonanie nariadenia č. 1637/98

Tvrdenia účastníkov konania

172 Podľa žalobcov Komisia prekročila medze splnomocnenia, ktoré jej bolo udelené Radou, s cieľom vykonať nariadenie č. 1637/98. Prijímajúc toto nariadenie, mala Rada nepochybne úmysel vykonať povinnosti vyplývajúce z dohôd WTO. Žalobcovia v tomto smere pripomínajú, že článok 20 nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 stanovuje:

„Komisia schváli ustanovenia na uplatňovanie tejto hlavy podľa postupu uvedeného v článku 27. Ich rozsah zahŕňa:... e) potrebné opatrenia na zabezpečenie rešpektovania povinností vyplývajúcich z dohôd uzatvorených Spoločenstvom podľa článku 228 zmluvy [ES (teraz článok 300ES)].“

- 173 Čo sa týka rozdelenia dovozných licencií, Komisia pri výkone svojej vykonávacej právomoci v zmysle článku 19 nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 ignorovala vôľu Rady, ktorou bolo zabezpečiť zlučiteľnosť spoločnej organizácie trhu v oblasti banánov s dohodami WTO. Komisia sa uspokojila s povrchným retušovaním režimu roku 1993 súčasne zachovávajúc v hrubých rysoch systém pridelovania dovozných licencií. Tieto nepodstatné modifikácie však boli správou špeciálnej skupiny zo 6. apríla 1999 vyhlásené za nezlučiteľné s právom WTO.
- 174 Čo sa týka ďalšieho rozdelenia kvót podľa krajín, žalobcovia tvrdia, že Komisia tiež ignorovala vôľu Rady, a teda porušila medze svojho plnomocenstva. Žalobcovia zdôrazňujú, že v článku 18 ods. 4 nariadenia č. 404/93, zmenenom a doplnenom nariadením č. 1637/98, Rada výslovne odkazuje na už citované ustanovenia článku XIII ods. 2 písm. d) GATT z roku 1994, ktorý predvída dva predpoklady, za ktorých člen WTO môže rozdeliť colnú kvótu na podiely kvót podľa štátov, a to cestou dohody s predmetnými štátmi, alebo jednostranne na základe „reprezentatívneho obdobia“. Tvrdia, že ide iba o možnosť. Spoločenstvo nemôže byť nútené zaviesť podiely štátov na colných kvótach v rozpore s tým, čo Komisia tvrdila v druhom odôvodnení nariadenia č. 2362/98, podľa ktorého vinou nedosiahnutia dohody so štyrmi hlavnými štátmi — dodávateľmi banánov, „je Komisia vedená vykonať rozdelenie colných kvót“. Čo sa týka reprezentatívnej povahy referenčného obdobia, žalobcovia najmä zdôrazňujú, že Komisia nemôže ignorovať, že roky 1994 až 1996 nevyhovujú, keďže tieto boli rozhodnutím DSB z 25. septembra 1997 posúdené ako nereprezentatívne.
- 175 Okrem toho, žalobcovia zastávajú názor, že Komisia opomenula informovať Radu o svojich zámeroch a o tom, že viacero národných delegácií sa sťažovalo počas prípravných prác na nariadení č. 2362/98. Tvrdia, že účasť výboru pre správu banánov v procese prijatia nariadenia č. 2362/98 nemohla vyvážiť súhlas Rady.

- 176 Okrem toho žalobcovia zastávajú názor, že splnomocnenie Rady, ktorého porušenie namietajú, predstavuje právne pravidlo určené na ochranu jednotlivcov, ktorého porušenie môže zakladať zodpovednosť Spoločenstva. Uznávajú, že pravidlo, podľa ktorého je Komisia vykonávajúc právomoc, ktorá jej bola delegovaná, povinná rešpektovať medze svojho splnomocnenia, má za účel chrániť inštitucionálnu rovnováhu medzi Komisiou a Radou (rozsudok Súdneho dvora z 13. marca 1992, Vreugdenhil/Komisia, C-282/90, Zb. s. I-1937). No upresňujú, že sa nedovolávajú tohto pravidla *in abstracto*, ale vo svetle vymedzenia splnomocnenia Rady uvedeného v nariadení č. 1637/98. Z tohto vymedzenia však vyplýva, že cieľom Rady bolo vytvoriť režim zlučiteľný s pravidlami WTO. Toto splnomocnenie teda priamo smerovalo k zlepšeniu situácie žalobcov, a teda k ochrane práv jednotlivcov.
- 177 Komisia namieta, že neprekročila medze svojej vykonávacej právomoci, keď prijala nariadenie č. 2362/98. Konala v súlade s článkom 27 nariadenia č. 404/93 po tom, čo riadne upovedomila Radu ministrov poľnohospodárstva v júni 1998.
- 178 Komisia poznamenáva, že článok 18 ods. 4 nariadenia č. 404/93 stanovuje, že colná kvóta je rozdelená medzi dodávateľské krajiny. Tento článok výslovne predvída, že „Komisia je oprávnená rozdeliť colné kvóty“ jednotným spôsobom, keď nie je možná žiadna dohoda s tretími krajinami. Komisia sa v tomto smere dovoľáva siedmeho odôvodnenia nariadenia č. 1637/98 upresňujúceho, že na tento účel je potrebné „použiť jediné kritérium pre určenie štátov s podstatným záujmom... za účelom ďalšieho rozdelenia tarifných [colných] kvót“. Skutočnosť, že Rada splnomocnila Komisiu pre jednanie s dodávateľskými krajinami a prijatie smerníc na tieto účely, popiera tvrdenia žalobcov.
- 179 Komisia zdôrazňuje, že tento žalobný dôvod je v každom prípade irelevantný, keďže žalobcovia pripustili, že Komisia mohla zaviesť kľúč ďalšieho rozdelenia podľa krajín v bode 156 repliky.

180 Nakoniec Komisia uvádza, že splnomocnenie Rady a rozdelenie právomocí medzi Radu a Komisiu nepredstavuje pravidlo pre „ochranu jednotlivcov“, ako to Súdny dvor vyslovil vo svojom už citovanom rozsudku Vreugdenhil/Komisia (body 20 a 21). Akýkoľvek vznik zodpovednosti Spoločenstva pre tento žalobný dôvod musí byť teda vylúčený.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

181 Čo sa týka otázky, či prijatím nariadenia č. 2362/98 Komisia prekročila medze právomocí, ktorá jej bola delegovaná Radou, je potrebné pripomenúť, že systém rozdelenia právomocí medzi rozličné inštitúcie Spoločenstva má za cieľ zabezpečiť rešpektovanie inštitucionálnej rovnováhy predvídanej zmluvou, a nie udeliť práva jednotlivcom. Následne nerešpektovanie inštitucionálnej rovnováhy nemôže samo osebe postačovať pre založenie zodpovednosti Spoločenstva voči dotknutým podnikateľským subjektom (rozsudok Vreugdenhil/Komisia, už citovaný, body 20 a 21).

182 V každom prípade v súlade s tým, čo bolo skôr vyslovené vo vzťahu k prvému žalobnému dôvodu, je potrebné odmietnuť žalobné dôvody, ktorými sa žalobcovia snažia uplatňovať priamo nezlučiteľnosť s dohodami WTO konštatovanú vo vzťahu k určitým ustanoveniam nariadenia č. 2362/98. V skutočnosti, keďže judikát Nakajima nie je v prejednávanej veci použiteľný, žalobcovia nemôžu uplatňovať nezlučiteľnosť pravidiel rozdelenia dovozných licencií a ďalšieho rozdelenia celoštátnych kvót s dohodami WTO.

183 Okrem toho, čo sa týka otázky, či Komisia porušila vymedzenie splnomocnenia, ktoré jej bolo udelené Radou, na jednej strane podľa článku 18 ods. 4 nariadenia č. 404/93, zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 pre ďalšie rozdelenie celoštátnych colných kvót, a na druhej strane podľa článku 19 ods. 1 a článku 20

predmetného nariadenia pre schválenie ustanovení pre správu colných kvót a konkrétne rozdelenie dovozných licencií, je potrebné pripomenúť, že podľa znenia článku 211 štvrtej zarážky Komisia na účely zabezpečenia fungovania a rozvoja spoločného trhu vykonáva právomoci, ktoré na ňu preniesla Rada pre vykonávanie pravidiel stanovených Radou. Podľa ustálenej judikatúry zo štruktúry Zmluvy, do ktorej tento článok musí byť zaradený, ako aj z požiadaviek praxe vyplýva, že pojem vykonanie musí byť interpretovaný extenzívne. Keďže Komisia je jediná inštitúcia, ktorá sústavne a pozorne sleduje vývoj poľnohospodárskych trhov a neodkladne koná, ak si to vyžaduje situácia, Rada môže byť nútená udeliť jej široké právomoci v tejto oblasti. Následne medze týchto právomocí musia byť posudzované najmä v závislosti od základných všeobecných cieľov spoločnej organizácie trhu (rozsudok Súdneho dvora zo 17. októbra 1995, Holandsko/Komisia, C-478/93, Zb. s. I-3081, bod 30, a z 30. septembra 2003, Nemecko/Komisia, C-239/01, Zb. s. I-10333, bod 54).

184 Súdny dvor preto rozhodol, že v oblasti poľnohospodárstva je Komisia oprávnená prijať všetky potrebné alebo vhodné vykonávacie opatrenia pre vykonanie základných nariadení do tej miery, pokiaľ tieto nie sú v rozpore so základnými nariadeniami alebo vykonávacími nariadeniami Rady (rozsudky Holandsko/Komisia, už citovaný, bod 31, a Nemecko/Komisia, už citovaný, bod 55).

185 V prejednávanej veci je potrebné poznamenať, že Rada uložila Komisii prijať opatrenia na správu colných kvót dodržiavajúc metódu tradičných obchodných tokov (článok 19 ods. 1 nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98). V rovnakom čase Rada uložila Komisii „prijať opatrenia potrebné pre rešpektovanie povinností vyplývajúcich z dohôd uzavretých Spoločenstvom v súlade s článkom [300 ES]“. Žalobcovia nepreukázali, že Komisia zjavne prekročila medze voľnej úvahy, ktorá jej bola udelená Radou, keď sa snažila o zosúladenie týchto cieľov, prijímúc opatrenia na rozdelenie dovozných licencií a ďalšie rozdelenie celoštátnych kvót.

- 186 Čo sa týka regulárnosti procedúry prijatia nariadenia č. 2362/98, žalobcovia nepreukázali existenciu podstatných nedostatkov. Naopak, z písomností Komisie, konkrétne zo súhrnnej zápisnice z 96. schôdze výboru pre správu banánov zo 16. októbra 1998 vyplýva, že výbor uvádzaný článkom 27 nariadenia č. 404/93 bol konzultovaný s cieľom prijať nariadenia č. 2362/98.
- 187 Z toho vyplýva, že druhým žalobným dôvodom žalobcovia nepreukázali existenciu nezákonného konania povahy spôsobilej založiť zodpovednosť Spoločenstva.

4. O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení všeobecných zásad právneho poriadku Spoločenstva

- 188 Tento žalobný dôvod sa podrozdeľuje na tri časti, postupne namietajúce porušenie zásady zákazu diskriminácie, zásady slobodného výkonu hospodárskej činnosti a zásady proporcionality.

O prvej časti žalobného dôvodu týkajúcej sa zásady zákazu diskriminácie

O prípustnosti

— Tvrdenia účastníkov konania

- 189 Komisia zastáva názor, že táto prvá časť, tak ako je uvedená v žalobe, nespĺňa požiadavky článku 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku. V skutočnosti žalobcovia

neupresnili, v čom spočíva tvrdená diskriminácia, ale obmedzili sa na odkaz na svoj opis režimu roku 1993. Preto je táto časť argumentácie žalobcov neprípustná.

- ¹⁹⁰ Žalobcovia tvrdia, že táto časť žalobného dôvodu je prípustná, pretože žaloba je z tohto hľadiska v súlade s článkom 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku. Zastávajú názor, že v bodoch 25 až 28 žaloby jasne vysvetlili rozdiely v zaobchádzaní medzi prevádzkovateľmi podľa režimu roku 1993 a v bodoch 66 až 99 žaloby zhoršenie tejto diskriminácie podľa režimu roku 1999.

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

- ¹⁹¹ V súlade s vyššie pripomenutými zásadami článok 44 ods. 1 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdu prvého stupňa si pre to, aby žaloba bola prípustná, vyžaduje, aby z textu jej samotnej vyplývali podstatné skutkové a právne náležitosti, na ktorých sa zakladá, prinajmenšom stručne, ale súvislým a pochopiteľným spôsobom.
- ¹⁹² V prejednávanej veci žalobcovia uvádzajú (bod 95 žaloby), že porušenie zásady zákazu diskriminácie „je zjavne odvodzované od skutočnosti, že režim vo veci banánov bol vytvorený pre vykonávanie diskriminácie na ujmu žalobcov a pre podstatné redukovanie rozsahu obchodných aktivít žalobcov v Spoločenstve“. Okrem toho žalobcovia výslovne odkazujú na body 25 až 28 svojej žaloby, ktoré obsahujú nielen opis režimu roku 1993, ale tiež kritiku spočívajúcu v tom, že cieľom tohto režimu bolo v podstate oslabiť ekonomické postavenie veľkých nadnárodných spoločností pôsobiacich na trhu s banánmi všeobecne a žalobcov konkrétne. Žalobcovia okrem toho jasne vyslovili (pozri konkrétne body 66 až 98 žaloby), že

zmenou režimu roku 1993 na účely odstránenia nezrovnalostí s právnym poriadkom WTO, poznamenaných DSB v jeho rozhodnutí z 25. septembra 1997, režim roku 1999, a konkrétne nariadenie č. 2362/98, ani zďaleka neodstránili pretrvávanie nedostatkov, ktorými sa vyznačoval skorší režim. Následne formulovanie žaloby je dostatočne jasné a presné, aby umožnilo Komisii pripraviť svoju obranu a Súdu prvého stupňa rozhodnúť o tejto prvej časti žalobného dôvodu.

- 193 Preto časti žaloby venované tejto prvej časti žalobného dôvodu sú v súlade s požiadavkami článku 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku, takže je namieste odmietnuť tvrdenia Komisie.
- 194 Z toho vyplýva, že táto prvá časť tretieho žalobného dôvodu je prípustná.

O veci samej

— Tvrdenia účastníkov konania

- 195 Žalobcovia hlavne zdôrazňujú, že po tom, čo sa ukázalo, že colné kvóty postačovali na podporovanie banánov Spoločenstva a AKT, prislúchalo Spoločenstvu zmeniť režim roku 1993, čo sa týka rozdeľovania dovozných licencií, čo je aspekt, ktorý opísal generálny advokát Gulmann vo svojich návrhoch k rozsudku Nemecko/Rada (Banány), (Zb. s. I-4980) ako „závažný“ a „obtiažny“. Prijatím nariadenia č. 2362/98 sa Komisia napriek tomu rozhodla pre režim, ktorý na jednej strane zvýšil ekonomické výhody poskytované prevádzkovateľom niekdajšej kategórie B, a na druhej strane zvýšil ťažkosti spôsobené niekdajším prvotným dovozcom patriacim do kategórie A ako žalobcovia (pozri vyššie uvedené zhrnuté vysvetlenie žalobných dôvodov).

- 196 Žalobcovia sa domnievajú, že porušenie zásady zákazu diskriminácie sa odvodzuje priamo od cieľov sledovaných spoločnou organizáciou trhu s banánmi. V skutočnosti sa režimom roku 1999 vykonalo iba predĺženie režimu roku 1993, ktorého uznávaným cieľom bolo podstatne znížiť aktivity žalobcov v Spoločenstve v prospech prevádzkovateľov Spoločenstva.
- 197 V rozsudku Nemecko/Rada (Banány) Súdny dvor vyslovil záver, že režim roku 1993 potenciálne mohol porušiť zásadu zákazu diskriminácie. Napriek tomu vylúčil takéto porušenie po tom, čo konštatoval, že režim roku 1993 zaviedol prijateľnú rovnováhu medzi záujmami rozličných kategórií dotknutých prevádzkovateľov. Súdny dvor zastával v bode 74 názor, že rozdiel v zaobchádzaní medzi prevádzkovateľmi bol „obsiahnutý v cieľi integrovania až dovtedy uzavretých trhov“. Súdny dvor potvrdil toto odôvodnenie v bodoch 63 až 65 rozsudku z 10. marca 1998, Nemecko/Rada (C-122/95, Zb. s. I-973).
- 198 V prejednávanej veci bola situácia odlišná. Režim roku 1999 bol prijatý päť rokov po integrovaní trhov vykonanom v roku 1993 vytvorením spoločnej organizácie trhu s banánmi. V priebehu tohto obdobia mali prevádzkovatelia Spoločenstva a AKT možnosť profitovať z konkurenčných výhod, ktoré im boli poskytnuté. Preto základné odôvodnenie uvádzané Súdny dvorom v rozsudku Nemecko/Rada (Banány) pre vylúčenie existencie diskriminácie prestalo v prejednávanej veci existovať od momentu prijatia režimu roku 1999.
- 199 Žalobcovia zastávajú názor, že jednoduché prevzatie analýzy vykonanej v rozsudku Nemecko/Rada (Banány) na okolnosti v prejednávanej veci by viedlo k záveru, že rozdiely v situácii medzi prevádzkovateľmi konštatované Súdny dvorom v rozsudku Nemecko/rada (Banány) za účinnosti režimu roku 1993 existovali ešte za režimu roku 1999. Toto by ešte predpokladalo, že režim roku 1999 je *de facto* pokračovaním režimu roku 1993. Žalobcovia však zdôrazňujú, že Komisia naopak tvrdí, že režim roku 1999 je úplne odlišný od režimu roku 1993. Ak ide o takýto prípad, nie je možné prebrať riešenie rozsudku Nemecko/Rada na režim roku 1999.

200 V každom prípade žalobcovia tvrdia, že je zjavné, že prevádzkovatelia neboli v rovnakej situácii pred režimom roku 1993 a za účinnosti režimu roku 1999. Od rozsudku Nemecko/Rada (Banány) sa trh podstatne zmenil. Pred rokom 1993 prevádzkovatelia, ktorí následne tvorili kategóriu B, nemohli do určitých krajín bez obmedzení dovážať banány z Latinskej Ameriky. Žalobcovia tvrdia, že v rozsudku Nemecko/Rada (Banány) Súdny dvor prijal záver, že z dôvodu tejto znevýhodňujúcej situácie im mohlo byť vyhradené odlišné zaobchádzanie. Výhody, ktoré im boli takto poskytnuté, mali hlboký dopad na trh. Za režimu roku 1993 mnohí prevádzkovatelia kategórie A ovládli prevádzkovateľov kategórie B s cieľom získať ich dovozné licencie. Naopak, určití prevádzkovatelia kategórie B sa snažili rozšíriť svoje aktivity v oblasti banánov z Latinskej Ameriky kúpou prevádzkovateľov kategórie A.

201 Okrem toho žalobcovia odmietajú tézu, podľa ktorej kryštalizácia režimu roku 1993 nemohla byť diskriminačná z dôvodu, že určití prvotní dovozcovia patriaci do kategórie A nadobudli kontrolu nad prevádzkovateľmi kategórie B a získali týmto spôsobom dovozné licencie. Zdôrazňujú, že tento argument bol v skutočnosti už odmietnutý v rámci WTO, rozhodnutím rozhodcov z 9. apríla 1999 (bod 5.69). Táto reakcia prvotných dovozcov bola normálnym a priamym následkom diskriminačných opatrení, ktoré im boli uložené.

202 Nakoniec žalobcovia vyslovujú názor, že dôvody, ktoré viedli Súd prvého stupňa k odmietnutiu žalobného dôvodu smerujúceho proti nariadeniu č. 2362/98 založenom na diskriminácii v už citovanom rozsudku Bocchi Food Trade International/Komisia, nie sú v prejednávanej veci aplikovateľné. Predmetný žalobný dôvod vo veci, ktorej sa týkal tento rozsudok, sa vzťahoval na údajnú diskrimináciu medzi malými podnikmi a nadnárodnými podnikmi. Keďže tento aspekt sa nevzťahuje na tento prípad, žalobcovia sa domnievajú, že už citovaný rozsudok Bocchi Food Trade International/Komisia je z tohto pohľadu irelevantný.

- 203 Komisia odmieta tieto tvrdenia. Podľa Komisie judikatúra už jasne potvrdila, že obmedzenia možnosti dovozu banánov z tretích krajín sú neoddeliteľnou súčasťou spoločnej organizácie trhu s banánmi, a odmieta žalobné dôvody týkajúce sa diskriminačnej povahy režimov rokov 1993 a 1999 [rozsudky Nemecko/Rada (Banány), už citovaný, bod 82, a Bocchi Food Trade International/Komisia, už citovaný, bod 81].
- 204 Komisia vyvracia rozdiel medzi situáciou, ktorá existovala v období rozhodujúcom vo veci, ktorej sa týkal rozsudok Nemecko/Rada (Banány) a situáciou v prejednávanej veci, ktorý sa snažia uvádzať žalobcovia. Popiera tiež relevantnosť už citovaných návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Gulmann k rozsudku Nemecko/Rada (Banány), v prejednávanej veci.
- 205 Čo sa týka relevantnosti rozhodnutí WTO o diskriminačnej povahe režimu roku 1999, Komisia zdôrazňuje, že samotný pojem „diskriminácia“ v práve WTO nie je identický s pojmom používaným v práve Spoločenstva. Rozdiel v zaobchádzaní, ktorý je iba automatickým dôsledkom dojednaní rozdielných zaobchádzaní pre dovoz z tretích krajín, nemôže byť považovaný za diskriminačný (rozsudok Súdneho dvora z 28. októbra 1982, Faust/Komisia, 52/81, Zb. s. 3745, bod 25).

— Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 206 Tvrdeniu, podľa ktorého režim roku 1999 smeroval k zvýhodneniu prevádzkovateľov Spoločenstva špecializujúcich sa na obchodovanie s banánmi pochádzajúcimi zo Spoločenstva alebo AKT na ujmu žalobcov, nemožno vyhovieť.

207 Čo sa týka tvrdenej diskriminácie medzi prevádzkovateľmi špecializovanými na obchodovanie s banánmi pôvodu z Latinskej Ameriky na jednej strane a na druhej strane prevádzkovateľmi špecializovanými na obchodovanie s banánmi pochádzajúcimi zo Spoločenstva alebo AKT, je potrebné pripomenúť, že dokonca za predpokladu, že by situácia týchto kategórií prevádzkovateľov mohla byť nariadením č. 2362/98 ovplyvnená odlišným spôsobom, toto by nepredstavovalo diskriminačné zaobchádzanie, keďže takéto zaobchádzanie by sa javilo ako obsiahnuté v celi integrácie trhov v Spoločenstve [pozri v tomto zmysle rozsudky Nemecko/Rada (Banány), už citovaný, bod 74, a Bocchi Food Trade International/Komisia, už citovaný, bod 75].

208 V skutočnosti pred vytvorením spoločnej organizácie trhu s banánmi situácia týchto dvoch kategórií prevádzkovateľov nebola porovnateľná. Podľa Súdneho dvora „odvetvie banánov bolo na úrovni Spoločenstva charakterizované koexistenciou otvorených vnútroštátnych trhov, podriadených odlišujúcim sa pravidlám prirážok a chránených vnútroštátnych trhov“. Podľa Súdneho dvora teda:

„Na otvorených vnútroštátnych trhoch sa mohli podnikateľské subjekty zásobiť banánmi z tretích krajín bez toho, že by boli podrobené množstevným obmedzeniam. Dovozcovia na nemecký trh profitovali dokonca, v rámci riadne prijatej kvóty na základe protokolu o banánoch, z oslobodenia od cla. Naopak, na chránených vnútroštátnych trhoch bola podnikateľským subjektom predávajúcim banány Spoločenstva a tradičné AKT banány zabezpečená možnosť odpredávať svoje tovary bez toho, aby sa vystavili konkurencii súťaživejších predajcov banánov z tretích krajín.... Predajná cena banánov Spoločenstva a AKT v dôsledku toho citelne presahovala predajnú cenu banánov z tretích krajín“ [rozsudok Nemecko/Rada (Banány), body 70 až 72].

209 Hoci tieto kategórie podnikateľských subjektov boli dotknuté režimom roku 1993 rozličným spôsobom, Súdny dvor konštatoval, že „takéto odlišné zaobchádzanie sa javí ako obsiahnuté v celi integrovania až dovtedy uzavretých trhov, berúc do úvahy rozdielnú situáciu, v ktorej sa nachádzali podnikateľské subjekty pred zavedením

spoločnej organizácie trhov“. Súdny dvor takisto konštatoval, že „nariadenie [č. 404/93] v skutočnosti smeruje k zabezpečeniu predaja produkcie Spoločenstva a tradičnej produkcie AKT, čo predpokladá nastolenie určitej rovnováhy medzi dvomi dotknutými kategóriami podnikateľských subjektov“ [rozsudok Nemecko/Rada (Banány), bod 74].

210 Žalobcovia v podstate tvrdia, že okolnosti, ktoré viedli Súdny dvor k takémuto záveru už od prijatia režimu roku 1999, ktorý v podstatnej miere dosiahol cieľ integrácie otvorených trhov a chránených trhov, neexistovali. Dovoľávajú sa v tomto smere vyhlásenia Komisie, podľa ktorého „základné ciele [spoločnej organizácie trhu] boli zväčša dosiahnuté, konkrétne splynutie viacerých vnútroštátnych trhov do jednotného trhu, množstevná rovnováha zásobovania trhu, hladina spravodlivých cien pre spotrebiteľov a pre výrobcov Spoločenstva a AKT“ [špeciálna správa č. 7/2002 Dvora audítorov o riadnej finančnej správe a organizácii spoločného trhu s banánmi, s pripojenými odpoveďami Komisie, na strane 27 (Ú. v. ES C 294, 2002, s. 1), ďalej len „správa Dvora audítorov“]. Dovoľávajú sa tiež odbornej správy kancelárie Arthur D. Little z 22. júna 1995, objednanej Komisiou (ďalej len „správa Arthur D. Little“).

211 Je iste pravda, že v nadväznosti na vytvorenie spoločnej organizácie trhu s banánmi a počas piatich rokov, v priebehu ktorých bol režim roku 1993 účinný, trh Spoločenstva s banánmi prekonal podstatné zmeny, ako to potvrdzuje aj vyhlásenie Komisie uvedené v správe Dvora audítorov, ako aj správa Arthur D. Little. Neskôr menovaná správa (strany 46 a 47) konkrétne uvádza, že „zavedenie spoločnej organizácie trhu umožnilo otvoriť vnútroštátne trhy a prinieslo so sebou explóziu obchodu vo vnútri Spoločenstva“ a navyše „umožnilo preniknutie banánov z Latinskej Ameriky do tradične chránených krajín prostredníctvom zrušenia dovozných reštrikcií a možnosti danej prevádzkovateľom kategórie B dovážať dolárové banány“. Čo sa týka cieľa spoločnej organizácie trhu smerujúceho k predaju banánov pôvodom zo Spoločenstva a AKT, tá istá správa uvádza, že ich produkciu

„podnecuje začiatok preniknutia do Severnej Európy“, a že tento fenomén „väčšej pestrosti v každej dovážajúcej krajine podľa pôvodu vyjadruje ďalší prvok vzniku skutočne jednotného trhu“.

212 Aní tento vývoj odvetvia banánov vyplývajúci zo spoločnej organizácie trhu zavedenej nariadením č. 404/93 by nemohol spochybňovať legislatívne rozhodnutia vykonané počas prijatia režimu roku 1999 a konkrétne vyhradené odlišné zaobchádzanie s každou kategóriou prevádzkovateľov. Hoci sa podmienky fungovania spoločnej organizácie trhu vyplývajúce z režimov rokov 1993 a 1999 odlišovali, ciele integrácie vnútroštátnych trhov a odpredaj banánov pôvodom zo Spoločenstva a AKT zostávali. Ustanovenia nariadenia č. 1637/98 v skutočnosti nezmenili tieto ciele, ale obmedzili sa, čo sa týka režimu obchodovania s tretími krajinami (hlava IV nariadenia č. 404/93), na úpravu spôsobov fungovania. Následne za účinnosti režimu roku 1999, odlišné zaobchádzanie medzi prevádzkovateľmi špecializujúcimi sa na obchodovanie s banánmi z Latinskej Ameriky a prevádzkovateľmi špecializujúcimi sa na obchodovanie s banánmi pôvodom zo Spoločenstva a AKT zostáva obsiahnuté v cieľoch spoločnej organizácie trhu s banánmi. Za takýchto okolností odlišné zaobchádzanie vyhradené pre odlišné kategórie prevádzkovateľov nepredstavuje porušenie zásady zákazu diskriminácie spôsobilé založiť zodpovednosť Spoločenstva.

213 Čo sa týka tvrdení žalobcov založených na diskriminácii uvedenej v rozhodnutí rozhodcov z 9. apríla 1999 vo vzťahu k určitým ustanoveniam nariadenia č. 2362/98, z úvah uvedených k prvému žalobnému dôvodu vyplýva, že žalobcovia sa nemôžu dovoliť porušenia pravidiel dohôd WTO, keďže v prejednávanej veci nie sú splnené podmienky použitia judikátu Nakajima. V každom prípade Komisia právom uvádza, že diskriminácia uvádzaná rozhodcami sa týka na jednej strane zaobchádzania vyhradeného distribútorom banánov so sídlom mimo Spoločenstva vo vzťahu k ich konkurentom so sídlom v Spoločenstve a na druhej strane podrozdelenia celoštátnych podielov colných kvót medzi určité krajiny Latinskej Ameriky. Preto nejde o situácie, ktoré by mohli spadať do pôsobnosti zásady Spoločenstva o rovnakom zaobchádzaní (pozri v tomto zmysle rozsudok Faust/Komisia, už citovaný, bod 25).

214 Následne je potrebné prijať záver, že berúc do úvahy širokú mieru voľnej úvahy, ktorou Komisia disponovala, sa táto nedopustila porušenia zásady zákazu diskriminácie spôsobilého založiť zodpovednosť Spoločenstva.

215 Preto musí byť táto prvá časť žalobného dôvodu zamietnutá.

O druhej časti žalobného dôvodu týkajúcej sa slobodného výkonu hospodárskej činnosti

Tvrdenia účastníkov konania

216 Žalobcovia sa domnievajú, že porušenie zásady slobodného výkonu hospodárskej činnosti sa odvodzuje priamo od cieľa sledovaného spoločnou organizáciou trhu s banánmi. V rozsudku Nemecko/Rada (Banány) Súdny dvor prijal v bode 87 záver, že režim roku 1993 túto zásadu neporušuje. Žalobcovia napriek tomu tvrdia, že situácia v čase rozhodnom pre vec, ktorej sa týkal predmetný rozsudok, sa odlišuje od situácie v období použitia režimu roku 1999.

217 Okrem toho žalobcovia trvajú na skutočnosti, že v rozsudku Nemecko/Rada (Banány) Súdny dvor tiež vychádzal pri rozhodovaní o žalobnom návrhu týkajúcom sa porušenia zásady slobodného výkonu hospodárskej činnosti z rovnováhy prítomných záujmov. Súdny dvor v skutočnosti skúmal, „či reštrikcie zavedené [režimom roku 1993] zodpovedali cieľom všeobecného záujmu Spoločenstva a nezasahovali do samotnej podstaty tohto práva“.

- 218 Žalobcovia tvrdia, že ciele režimu roku 1999 sú na jednej strane podpora banánov Spoločenstva a AKT a na druhej strane zlučiteľnosť spoločnej organizácie trhu s banánmi s pravidlami WTO. No za režimu roku 1999 boli ako mechanizmus rozdelenia dovozných licencií, tak aj ďalšie rozdelenie podľa krajín týmto cieľom cudzie. Napriek tomu tieto dva prvky obmedzujú slobodu žalobcov vykonávať svoju hospodársku činnosť výraznejším spôsobom, ako to robil skorší režim. Žalobcovia z toho vo svetle úvah Súdneho dvora v bodoch 82 až 86 rozsudku Nemecko/Rada (Banány) vyvodzujú záver, že nariadenie č. 2362/98 narušilo rovnováhu medzi všeobecným záujmom Spoločenstva a osobitným záujmom žalobcov.
- 219 Komisia vyvracia tieto tvrdenia. Žalobcovia podľa nej popierajú cieľ integrácie trhov sledovaný režimom roku 1999. Judikatúra už odmietla podobné žalobné dôvody [rozsudok Nemecko/Rada (Banány), bod 82 a rozsudok Súdu prvého stupňa z 11. decembra 1996, Atlanta a i./Európske spoločenstvo, T-521/93, Zb. s. II-1707, body 62 až 64].

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 220 Je potrebné pripomenúť, že slobodnému výkonu hospodárskej činnosti môžu byť uložené obmedzenia, najmä v rámci spoločnej organizácie trhu, pod podmienkou, že tieto obmedzenia skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu sledovaným Spoločenstvom a nepredstavujú vo vzťahu k sledovanému cieľu neprimerané a neprípustné narušenie, ktoré zasahuje samotnú podstatu zaručených práv (rozsudok Súdneho dvora z 11. júla 1989, Schraeder, 265/87, Zb. s. 2237, bod 15). Súdny dvor už rozhodol, že zásah do slobodného výkonu podnikateľských činností tradičných operátorov banánov z tretích krajín vykonaný nariadením č. 404/93 zodpovedal cieľom všeobecného záujmu Spoločenstva a nezasiahol samotnú podstatu tohto práva [rozsudok Nemecko/Rada (Banány), už citovaný, bod 87].

- 221 Ako však bolo konštatované v rámci prvej časti tohto žalobného dôvodu, režim roku 1999 sleduje, bez toho, že by ich menil, ciele všeobecného záujmu nariadenia č. 404/93, a to integráciu vnútroštátnych trhov a odpredaj banánov pochádzajúcich zo Spoločenstva a AKT. Vo svetle týchto cieľov je potrebné konštatovať, že vývoj ekonomických podmienok vyplývajúci zo zavedenia spoločnej organizácie trhu s banánmi, na ktoré poukazujú žalobcovia, neumožňuje prijať záver o existencii neprípustného zásahu do práv žalobcov, ktoré by nezodpovedalo týmto cieľom všeobecného záujmu.
- 222 Okrem toho je potrebné poznamenať, že v režime roku 1999 na účel podriaďiť sa svojim všeobecným povinnostiam prevzatým v rámci WTO, Spoločenstvo, zachovávajúcou metódu tradičných obchodných tokov, nazývanú „tradiční prevádzkovatelia/noví prevádzkovatelia“ (článok 19 ods. 1 nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98) zrušilo kategórie a činnosti podľa aktivít prevádzkovateľov a následne zvýšilo množstvo licencií dostupných pre nových prevádzkovateľov.
- 223 Preto musí byť druhá časť žalobného dôvodu zamietnutá ako nedôvodná.

O tretej časti žalobného dôvodu týkajúcej sa zásady proporcionality

Tvrdenia účastníkov konania

- 224 Žalobcovia tvrdia, že podľa rozsudku Nemecko/Rada (Banány), nariadenie č. 2362/98 mohlo byť posudzované podľa zásady proporcionality iba za predpokladu, že opatrenia, ktoré zavádza, sú „zjavne neprímerané“ pre realizáciu sledovaných cieľov. V prejednávanej veci je nariadenie č. 2362/98 zjavne neprímerané vo vzťahu

k cieľom režimu roku 1999, ktorými sú na jednej strane zlučiteľnosť s pravidlami WTO a na druhej strane podpora banánom AKT a Spoločenstva. V skutočnosti systémy rozdelenia licencií a ďalšieho rozdelenia podľa krajín boli WTO posúdené ako nezlučiteľné s pravidlami GATT z roku 1994 a GATS. Navyše tieto opatrenia zvýhodňovali banány Spoločenstva a AKT menej ako určitých veľkoobchodníkov Spoločenstva, ktorí mohli profitovať z udelenia dovozných licencií. Následne nariadenie č. 2362/98 odporuje zásade proporcionality.

- 225 Komisia sa domnieva, že toto tvrdenie je tesne spojené so žalobným dôvodom týkajúcim sa nezlučiteľnosti s právom WTO; toto tvrdenie je teda irelevantné. Nakoniec, režim roku 1999 neporušil zásadu proporcionality. Tento režim sa vписoval do rámca politiky určenej na zvýhodnenie produkcie banánov Spoločenstva a AKT. Ako pravidlá rozdelenia dovozných licencií, tak aj pravidlá týkajúce sa ďalšieho rozdelenia podľa krajín sledovali tento cieľ.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

- 226 Na úvod je potrebné odmietnuť tvrdenia žalobcov týkajúce sa nezlučiteľnosti nariadenia č. 2362/98 s dohodami WTO v súlade s tým, čo bolo uvedené v rámci prvého žalobného dôvodu.
- 227 Následne je potrebné pripomenúť, že na účely určenia, či ustanovenie právneho poriadku Spoločenstva je v súlade so zásadou proporcionality, je dôležité overiť, či opatrenia, ktoré zavádza, sú spôsobilé realizovať uvádzaný cieľ a či nejdú nad rámec toho, čo je potrebné pre jeho dosiahnutie (rozsudok Súdneho dvora zo 17. júla 1997, Affish, C-183/95, Zb. s. I-4315, bod 30).

- 228 Normotvorca Spoločenstva disponuje vo veci spoločnej poľnohospodárskej politiky širokou mierou voľnej úvahy, ktorá zodpovedá politickej zodpovednosti, ktorú mu udeľujú články 34 ES a 37 ES. Súdny dvor vyslovil, že iba zjavne neprimeraná povaha opatrenia vydaného v tejto oblasti, vo vzťahu k cieľu, ktorý príslušná inštitúcia zamýšľa sledovať, môže ovplyvniť zákonnosť takéhoto opatrenia. Toto obmedzenie súdneho preskúmania je uložené najmä vtedy, ak pri realizácii spoločnej organizácie trhu sú Rada a Komisia pribrané vykonať arbitráž medzi rozdielnymi záujmami a robiť politické rozhodnutia v oblasti ich vlastných oblastí zodpovednosti [rozsudok Nemecko/Rada (Banány), body 89 a 90].
- 229 Čo sa týka definovania podmienok použitia režimu obchodovania s tretími krajinami a konkrétnejšie správy colných kvót, Komisia sa pri prijatí nariadenia č. 2362/98 snažila uviesť do súladu rozdielne ciele zahrnuté v spoločnej organizácii trhu s banánmi s rešpektovaním medzinárodných záväzkov Spoločenstva vyplývajúcich z dohôd WTO, rovnako ako dohody z Lomé, súčasne sa prispôbiac vôle Rady ponímať správu colných kvót ako vykonávanú prijatím metódy založenej na zohľadnení tradičných obchodných tokov (článok 19 nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98).
- 230 Je potrebné konštatovať, že žalobcovia sa obmedzili na namietanie zjavne neprimeranej povahy ustanovení nariadenia č. 2362/98 upravujúceho pridelenie dovozných licencií a ďalšie rozdelenie celoštátnych podielov kvót bez preukázania toho, že tieto prostriedky sú zjavne neprimerané pre realizáciu zamýšľaných cieľov a že prekračujú to, čo je potrebné pre ich dosiahnutie.
- 231 Keďže žalobcovia nepredložili dôkaz o takejto zjavne neprimeranej povahe, je potrebné tretiu časť žalobného dôvodu zamietnuť.

- 232 Z toho vyplýva, že tretím žalobným dôvodom žalobcovia nepreukázali existenciu nezákonného konania povahy spôsobilej založiť mimozmluvnú zodpovednosť Spoločenstva.

5. *O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad dobrej viery a ochrany legitímnej dôvery v medzinárodné právo*

Tvrdenia účastníkov konania

- 233 Žalobcovia tvrdia, že prijatím nariadenia č. 2362/98 a jeho ponechaním v účinnosti Komisia porušila zásadu dobrej viery v medzinárodné právo. Pripomínajú, že táto zásada je uvedená v článku 26 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve, z 23. mája 1969 (Zbierka zmlúv Spojených národov, Zv. 788, s. 354) takto: „Každá platná zmluva zaväzuje zmluvné strany a musí byť nimi plnená dobromyseľne.“ V prípade Banány III Spoločenstvo jasne nedodržalo túto zásadu.
- 234 V skutočnosti Spoločenstvo svojimi vyhláseniami a vyjadreniami jasne a opakovane potvrdilo, že malo úmysel vykonať v dobrej viere rozhodnutia a odporúčania DSB (pozri WTO, status report by the European Communities: dokumenty WT/DS27/17 z 13. júla 1998; WT/DS27/17/add. 1 z 9. septembra 1998; WT/DS27/17/Add. 2 z 9. októbra 1998, a WT/DS27/17/Add. 3 z 13. novembra 1998; zápisnica zo schôdze DSB z 22. januára 1998, dokument WT/DSB/M/41 z 26. februára 1998).
- 235 Tieto vyhlásenia však po dôkladnejšom rozbere neobstoja. Žalobcovia sa v skutočnosti domnievajú, že režim roku 1999 nesmeruje k napraveniu nedostatkov konštatovaných WTO vo vzťahu k režimu roku 1993. Ani zďaleka sa nepodriaďujú

rozhodnutiam orgánov WTO, Spoločenstvo sa pod zámienkou iba formálnych zmien snažilo zakonzervovať nezákonnú situáciu vyplývajúcu z režimu roku 1993. Takéto konanie predstavovalo samo osebe porušenie zásady dobrej viery. Spoločenstvo sa odkladacími manévrami snažilo spreneveriť svojim záväzkom vo vzťahu k právu WTO a zneužilo zložitost' svojej právnej úpravy pre oklamanie svojich obchodných partnerov v rámci WTO.

236 Žiadny dôkaz nemôže spochybníť toto tvrdenie. Po prvé, čo sa týka ďalšieho rozdelenia podľa krajín, Komisia nemôže tvrdiť, že konala v dobrej viere. Žalobcovia pripomínajú, ako už vyššie uviedli, že neúspech rokovaní vedených so štyrmi krajinami Latinskej Ameriky Komisiu vôbec nezaväzoval prijať v rámci nariadenia č. 2362/98 mechanizmus ďalšieho rozdelenia podľa krajín zodpovedajúci systému podielov na kvótach za režimu roku 1993.

237 Po druhé, okolnosť, že Spoločenstvo sa zúčastňovalo na rozhodcovských konaniach a vykonaní rozhodnutí vo veci Banány III, nepredstavuje dôkaz o dobromyseľnosti. Išlo jednoducho o výkon práva Spoločenstva na svoju obhajobu. Žalobcovia na tomto mieste podotýkajú, že Spoločenstvo nepovažovalo za potrebné podať odvolanie voči správe špeciálnej skupiny zo 6. apríla 1999, ktorá uvádzala záver o nezlučiteľnosti režimu roku 1999 s pravidlami WTO.

238 Po tretie, konanie začaté Spoločenstvom na základe článku 21 ods. 5 DSU, ktorej sa týkala správa špeciálnej skupiny z 12. apríla 1999 (WT/DS27/RW/EEC), nie je v prejednávanej veci relevantné, prinajmenšom nepredstavuje dôkaz o dobromyseľnosti Spoločenstva. Žalobcovia v skutočnosti uvádzajú, že predmetom tohto konania bola žiadosť smerujúca k tomu, aby bol režim roku 1999 vyhlásený za zlučiteľný s dohodami WTO, až kým nebolo podľa DSU rozhodnuté ináč. Podľa žalobcov sa toto konanie netýkalo priamo zlučiteľnosti režimu roku 1999 s pravidlami WTO. Špeciálna skupina nemohla odpovedať na túto otázku, vinou

Spoločenstva, ktoré nepredložilo dostatok dôkazov umožňujúcich toto konštatovať. No po prečítaní tejto správy sa jasne ukazuje, že Komisia váhala pristúpiť k otázke zlučiteľnosti režimu roku 1999 s pravidlami WTO.

- 239 Okrem toho žalobcovia zastávajú názor, že Spoločenstvo sa dopustilo zneužitia konania. Napriek slabým stránkam svojho právneho stanoviska Spoločenstvo pokračovalo vo vyhýbaní sa nadalej svojim povinnostiam tvrdiac, že právna úprava vďaka dodatočným doplneniam bola v súlade s pravidlami WTO. Tento prístup, ktorý sa dotkol viacerých členov WTO, zmnohonásobil konania pred DSB, vytvoriac tiež zbytočné napätie.
- 240 Nakoniec žalobcovia tvrdia, že sa opierajú o uplatňovanie porušenia zásady dobrej viery v medzinárodné právo Spoločenstvom. Dovoľávajú sa v tomto smere rozsudkov Súdneho dvora zo 16. júna 1998, *Racke* (C-162/96, Zb. s. I-3655, ďalej len „rozsudok *Racke*“) a Súdu prvého stupňa z 22. januára 1997, *Opel Austria/Rada* (T-115/94, Zb. s. II-39) a uvádzajú dve poznámky o relevantnosti tejto judikatúry.
- 241 Na jednej strane žalobcovia pripúšťajú, že podľa rozsudku *Racke* sa jednotlivец môže dovoľávať pravidla medzinárodného práva výlučne za existencie „zjavných omylov v posúdení týkajúcom sa podmienok použitia týchto pravidiel“. Poznávajú, že v prejednávanej veci sa Komisia dopustila prvej zjavnej chyby v posúdení, keď prijala nariadenie č. 2362/98, ako to vyplýva tiež z tvrdení rozvádzaných v rámci prvého žalobného dôvodu. Následne sa Komisia dopustila druhej chyby tohto typu, keď opomenula odvolať režim roku 1999 po konečnom prijatí správy špeciálnej skupiny zo 6. apríla 1999, ktorá potvrdila nezlučiteľnosť režimu roku 1999 s pravidlami WTO.
- 242 Na druhej strane poznávajú, že okolnosť, že už citované rozsudky *Racke* a *Opel Austria/Rada* sa týkali medzinárodných dohôd spôsobilých mať priamy účinok, neovplyvňuje ich relevantnosť v prejednávanej veci. Zdôrazňujú, že tieto rozsudky

rovnako ako rozsudok Nakajima sa týkajú situácií, v ktorých Spoločenstvo prevzalo záväzok rešpektovať povinnosť z medzinárodného práva. Podľa žalobcov Súdny dvor prijal názor, že dokonca za absencie priameho účinku predmetných dohôd povinnosť z medzinárodného práva môže mať odraz na právnej situácii podnikateľských subjektov, čo inštitúcie nemôžu ignorovať. V rozsudku Racke Súdny dvor prijal záver, že hoci Spoločenstvo môže jednostranne pozastaviť medzinárodnú zmluvu majúcu priamy účinok, nemôže konať pohrdajúc zásadou *rebus sic stantibus* bez toho, že by zasiahlo legitímnu dôveru svojich podnikateľských subjektov (pozri konkrétne návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs k rozsudku Racke, Zb. s. I-3659, body 86 až 90, a bod 47 tohto rozsudku).

- 243 Žalobcovia sa domnievajú, že táto interpretácia už citovaných rozsudkov Racke a Opel Austria/Rada, bola potvrdená rozsudkom Biotechnologies. Žalobcovia pripomínajú, že v bode 54 predmetného rozsudku Súdny dvor konštatoval:

„Za predpokladu, že — ako to tvrdí Rada — [dohoda o biologickej diverzite podpísaná v Rio de Janeiro 5. júna 1992, schválená v mene Spoločenstva rozhodnutím Rady 93/626/EHS z 25. októbra 1993 (Ú. v. ES L 309, s. 1)] obsahuje ustanovenia, ktoré nemajú priamy účinok v tom význame, že nevytvárajú práva, ktorých by sa jednotlivci mohli priamo dovolávať pred súdmi, táto okolnosť nepredstavuje prekážku súdnemu preskúmvaniu rešpektovania povinností, ktoré sú uložené Spoločenstvu ako účastníkovi tejto dohody [pozri rozsudok Racke, body 45, 47 a 51].“

- 244 Podľa názoru žalobcov je základným kameňom tejto judikatúry to, že v obmedzenom rozsahu a výnimočne dáva účinok medzinárodným dohodám, ktorých sa v zásade jednotlivci nemôžu dovolávať, či už preto, že sa ešte nestali účinnými (rozsudok Opel Austria/Rada, už citovaný), alebo preto, že, hoci sú účinné, boli pozastavené (rozsudok Racke), alebo preto, že z dôvodu ich povahy nemajú priamy účinok (rozsudok Nakajima). Judikát Nakajima je iba konkrétnym aplikovaním všeobecne zásady tvoriacej podklad už citovaných rozsudkov Racke a Opel Austria/Rada.

245 Komisia odmieta tieto tvrdenia. Žalobcovia sa nemôžu opierať o zásadu *pacta sunt servanda*, keďže na jednej strane Spoločenstvo konalo v dobrej viere, bez dopustenia sa zjavných chýb v posúdení, a na druhej strane žalobcovia nemohli v sebe živiť žiadnu legitímnu dôveru, nemajúc žiadne právo, na ktoré by sa mohli priamo odvolávať podľa tejto zásady.

Posúdenie Súdom prvého stupňa

246 Žalobcovia sa dovolávajú porušenia zásady *pacta sunt servanda*, ktorá predstavuje základnú zásadu každého právneho poriadku, a osobitne medzinárodného právneho poriadku, zo strany Spoločenstva. Táto zásada, uvedená v článku 26 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve, si aplikovaná na medzinárodné právo vyžaduje, aby každá dohoda zaväzovala zmluvné strany a bola nimi vykonávaná v dobrej viere.

247 Táto argumentácia teda splýva s argumentáciou rozvádzanou v rámci prvého žalobného dôvodu, keďže žalobcovia uplatňujú, že Spoločenstvo nesplnilo svoje povinnosti podľa dohôd WTO. Je teda potrebné prijať záver, že z dôvodov uvedených v analýze prvého žalobného dôvodu nemôže byť táto argumentácia úspešná. V skutočnosti žalobcovia v prejednávanej veci nepreukázali, že sú splnené podmienky použitia judikátu Nakajima.

248 Dokonca za predpokladu, že by tento žalobný dôvod mohol byť vykladaný ako smerujúci k preukázaniu, že Spoločenstvo bez toho, že by porušilo svoje povinnosti podľa dohôd WTO, predsa konalo bez preukázania dobrej viery, musel by byť tento žalobný dôvod zamietnutý. Zásada článku 26 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve je v skutočnosti zásadou medzinárodného práva, ktoré žalobcovia v prejednávanej veci nemôžu uplatňovať, berúc do úvahy absenciu priameho účinku medzinárodnej dohody, ktorej vykonanie v dobrej viere napádajú.

249 Žalobcovia sa predovšetkým nemôžu dovolávať vhodnosti judikatúry vychádzajúcej z už citovaného rozsudku Opel Austria/Rada. Tento nie je v prejednávanej veci relevantný, keďže tento rozsudok sa netýkal zásady *pacta sunt servanda*, ale článku 18 Viedenského dohovoru, ktorý zakazuje obchádzať záväznú povahu medzinárodných zmlúv právnymi predpismi prijatými krátko pred nadobudnutím účinnosti zmluvy, ktoré by boli nezlučiteľné so základnými zásadami tejto zmluvy.

250 Následne sa žalobcovia nemôžu dovolávať rozsudku Racke. V tomto rozsudku Súdny dvor (v bode 51) konštatoval, že nie je možné „odmietnuť subjektu poliehajúcemu súdnej právomoci, keď sa pred súdom odvoláva na práva, ktoré odvodzuje priamo od zmluvy s tretou krajinou, možnosť spochybňovať platnosť nariadenia, ktoré mu pozastavením obchodných koncesíí poskytovaných touto zmluvou bráni dovolávať sa jej a dovolávať sa, napádajúc jeho platnosť, povinností vyplývajúcich z pravidiel obyčajového medzinárodného práva, ktoré upravujú pozastavenie a prerušenie zmluvných vzťahov“. No v prejednávanej veci sa žalobcovia nedovoľávajú pravidiel obyčajového medzinárodného práva upravujúcich ako výnimku zo zásady *pacta sunt servanda* pozastavenie a prerušenie zmluvných vzťahov z dôvodov podstatnej zmeny okolností. Okrem toho, v rozpore s medzinárodnou zmluvou relevantnou vo veci v rozsudku Racke (bod 34), ustanovenia dohôd WTO nesmerujú v zásade k udeleniu práv jednotlivcom, ktorých by sa mohli dovolávať pred súdmi.

251 Nakoniec je rovnako potrebné odmietnuť relevantnosť rozsudku Biotechnologies. V skutočnosti v tejto veci smeroval žalobný dôvod týkajúci sa porušenia medzinárodného práva „ani nie tak proti priamemu porušeniu svojich medzinárodných záväzkov Spoločenstvom, ako proti povinnosti, ktorá bola uložená členským štátom [predmetnou smernicou], porušiť ich vlastné povinnosti z medzinárodného práva, hoci [táto smernica] sa považuje, podľa jej vlastných ustanovení, za nedotýkajúcu sa týchto povinností“ (rozsudok Biotechnologies, bod 55).

252 V každom prípade je nutné konštatovať, že tento žalobný dôvod nie je dôvodný. V rozpore s tým, čo tvrdia žalobcovia, nemôže byť konštatované, že Spoločenstvo v nadväznosti na rozhodnutie DSB z 25. septembra 1997 nekonalo v dobrej viere.

Spoločenstvo po tomto rozhodnutí DSB zrušilo režim roku 1993 s cieľom podriaďiť sa svojim všeobecným povinnostiam prevzatým v rámci dohôd WTO. Nariadením č. 1637/98 Rada výslovne poverila Komisiu úlohou prijať opatrenia na vykonanie režimu obchodovania s tretími krajinami, ktoré opatrenia zahŕňali, podľa článku 20, písm. e) nariadenia č. 404/93 zmeneného a doplneného nariadením č. 1637/98 „potrebné opatrenia na zabezpečenie rešpektovania povinností vyplývajúcich z dohôd uzatvorených Spoločenstvom podľa článku [300 ES]“. Komisia tak bola pribraná k definovaniu nových opatrení správy colných kvót a pridelovania dovozných licencií v rámci nariadenia č. 2362/98.

253 V rámci WTO Spoločenstvo následne podniklo rokovania so svojimi obchodnými partnermi, účastníkmi v spore Banány III, na účel nájdenia riešenia prijatého vzájomnou dohodou v súlade s ustanoveniami článku 3 ods. 6 DSU. V úvodných ustanoveniach nariadenia č. 216/2001 Rada tiež uviedla, že:

„Existovali mnohé úzke kontakty s dodávateľskými krajinami a s ostatnými zainteresovanými stranami s cieľom riešiť spory vyplývajúce z dovozného režimu ustanoveného nariadením (EHS) č. 404/93 a zobrať do úvahy závery špeciálnej skupiny zriadenej v rámci systému na riešenie sporov Svetovej obchodnej organizácie (WTO). Z analýzy všetkých alternatív predložených Komisiou vyplýva, že ustanovenie dovozného systému v strednodobom časovom horizonte založeného na uplatňovaní ciel v príslušnej výške a na uplatňovaní preferenčnej colnej sadzby na dovozy z krajín AKT poskytuje najlepšie záruky, po prvé na dosiahnutie cieľov spoločnej organizácie trhu, pokiaľ ide o výrobu v spoločenstve a dopyt zo strany spotrebiteľov, po druhé, pokiaľ ide o dodržanie pravidiel medzinárodného obchodu, po tretie, pokiaľ ide o zabránenie ďalším sporom. Takýto systém však musí byť zavedený po ukončení negociácií s partnermi spoločenstva v súlade s postupmi WTO, a to najmä článku XXVIII Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT). Výsledky týchto vyjednaní sa musia predložiť na schválenie Rade, ktorá musí taktiež v súlade s ustanoveniami zmluvy stanoviť príslušnú úroveň Spoločného colného sadzovníka“.

254 Tieto okolnosti neumožňujú prijať záver, že Spoločenstvo nekonalo v dobrej viere. Rovnako využitie opravných prostriedkov uvádzaných DSU nemôže byť stotožňované so zneužitím konania zo strany Spoločenstva.

255 Čo sa nakoniec týka tvrdeného porušenia zásady rešpektovania legitímnej dôvery, je potrebné zdôrazniť, že právo domáhať sa tejto zásady je prístupné každému podnikateľskému subjektu, na strane ktorého inštitúcia vyvolala dôvodné nádeje (rozsudok Súdu prvého stupňa z 13. júla 1995, O'Dwyer a i./Rada, T-466/93, T-469/93, T-473/93, T-474/93 a T-477/93, Zb. s. II-2071, bod 48). No v prejednávanej veci žalobcovia nijako nepreukázali, ako im akty alebo konanie Komisie malo umožniť udržiavať takéto nádeje. Keďže žalobcovia neboli účastníkmi sporov rozdeľujúcich Spoločenstvo a jeho obchodných partnerov vo veci režimov rokov 1993 a 1999, výmena názorov medzi týmito nemohla založiť takéto nádeje.

256 Okrem toho, pokiaľ je Spoločenstvo viazané všeobecnou povinnosťou vykonať odporúčania a rozhodnutia DSB spôsobom zlučiteľným s dohodami WTO, takáto povinnosť nemôže napriek tomu byť považovaná za zaväzujúcu Spoločenstvo, čo sa týka výberu formy a prostriedkov pre dosiahnutie takéhoto výsledku. Naopak je potrebné pripustiť, že z dôvodu zložitosti ustanovení uvádzaných týmito dohodami a nepresnosťami určitých pojmov, na ktoré sa odvolávajú, zásada plnenia medzinárodných dohôd v dobrej viere uvádzaná v článku 26 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve predpokladá na strane Spoločenstva primerané úsilie o dosiahnutie prijatia opatrení v súlade s dohodami WTO, ponechávajúc mu zároveň výber, čo sa týka formy a prostriedkov pre dosiahnutie tohto cieľa. Súdny dvor už pripomenul, že „hoci každá zo zmluvných strán je zodpovedná za úplné plnenie záväzkov, ktoré podpísala, prislúcha jej naopak určiť vo svojom právnom poriadku vhodné právne prostriedky pre dosiahnutie tohto cieľa, s výnimkou prípadu, ak jej zmluva vykladaná vo svetle svojho predmetu a cieľa tieto prostriedky neurčuje“ (rozsudok Portugalsko/Rada, už citovaný, bod 35). Berúc do úvahy mieru voľnej úvahy, ktorou disponujú inštitúcie Spoločenstva pri výbere prostriedkov potrebných pre realizáciu svojej politiky a plnenie svojich medzinárodných záväzkov, sa žalobcovia nemohli spoliehať na zmenu režimu roku 1993 v súlade s ich záujmami.

- 257 Keďže žalobcovia nepreukázali existenciu nezákonného konania povahy zakladajúcej zodpovednosť Spoločenstva, musí byť teda tento žalobný dôvod zamietnutý.
- 258 Žalobcovia v poslednom rade uplatňujú, že zamietnutie tejto žaloby by protirečilo všeobecnej zásade účinnej právnej ochrany, uvádzanej v článkoch 6 a 13 európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zo 4. novembra 1950 a v judikatúre Spoločenstva (rozsudok Súdneho dvora z 15. októbra 1987, Heylens a i., 222/86, Zb. s. 4097). Predsa však upresňujú, že táto zásada nepredstavuje priamo základ ich žaloby, ale má viesť Súd prvého stupňa pri jej výklade. V skutočnosti táto žaloba o náhradu škody predstavuje jediný skutočný prostriedok predvídaný pre získanie súdnej ochrany, keďže Súd prvého stupňa zamietol ako neprípustné viaceré žaloby o neplatnosť a návrhy na vydanie predbežných opatrení smerujúce proti nariadeniu č. 2362/98.
- 259 Súd prvého stupňa pripomína, že subjekty podliehajúce súdnej právomoci majú podľa práva Spoločenstva právo na úplnú a účinnú súdnu ochranu [uznesenie Predsedu Súdneho dvora z 29. januára 1997, Antonissen/Rada a Komisia, C-393/96 R(P), Zb. s. I-441, bod 36] a že v rámci zmluvy bolo predpokladané zaviesť do účinnosti úplný systém súdnej ochrany vo vzťahu k aktom inštitúcií Spoločenstva spôsobilým mať právne účinky (rozsudok Súdneho dvora z 27. septembra 1988, Parlament/Rada, 302/87, Zb. s. 5615, bod 20). V prejednávanej veci žalobcovia nemôžu na základe týchto zásad zakladať žiadnu požiadavku na vyhoviecie ich žalobe. Mohli použiť právne prostriedky dané im k dispozícii. Preto akékoľvek porušenie zásady účinnej súdnej ochrany musí byť vylúčené.
- 260 Z vyššie uvedeného vyplýva, že podmienka týkajúca sa nezákonnosti konania vytýkaného dotknutej inštitúcii Spoločenstva nebola v prejednávanej veci splnená. Preto žaloba musí byť zamietnutá ako nedôvodná.

O trovách

- ²⁶¹ Podľa článku 87 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý nemal vo veci úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobcovia nemali vo veci úspech, je opodstatnené zaviazať ich na náhradu trov konania v súlade s návrhom Komisie.

Z týchto dôvodov

SÚD PRVÉHO STUPŇA (piata rozšírená komora)

rozhodol a vyhlásil:

- 1. Žaloba sa zamieta.**
- 2. Žalobcovia sú povinní znášať svoje vlastné trovy konania a nahradiť trovy konania, ktoré vznikli Komisii.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Mengozzi

Martins Ribeiro

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 3. februára 2005.

Tajomník

Predsedníčka komory

H. Jung

P. Lindh

Obsah

Právny rámec a okolností predchádzajúce sporu	II - 322
1. Nariadenie č. 404/93	II - 322
2. Nariadenie č. 1442/93	II - 323
3. Nariadenie č. 1637/98	II - 325
4. Nariadenie č. 2362/98	II - 328
5. Nariadenie č. 216/2001	II - 330
6. Nariadenie č. 896/2001	II - 331
7. Zhrnutie sporu „banány“ v rámci Svetovej obchodnej organizácie (WTO)	II - 332
Konanie	II - 338
Návrhy účastníkov konania	II - 340
O prípustnosti	II - 340
1. Tvrdenia účastníkov konania	II - 340
2. Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 343
O súlade žaloby s článkom 44 ods. 1 písm. c) rokovacieho poriadku	II - 343
O súlade žaloby s článkom 44 ods. 1 písm. e) rokovacieho poriadku	II - 346
O veci samej	II - 347
1. Súhrnný výklad žalobných dôvodov	II - 348
2. O prvom žalobnom dôvode založenom na porušení pravidiel WTO	II - 350
O výklade judikátu Nakajima	II - 350
Tvrdenia účastníkov konania	II - 350
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 358
O použiteľnosti judikátu Nakajima v prejednávanej veci	II - 363
Tvrdenia účastníkov konania	II - 363
Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 372
	II - 407

3.	O druhom žalobnom dôvode založenom na porušení splnomocnenia udeleného Komisii Radou na vykonanie nariadenia č. 1637/98	II - 378
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 378
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 381
4.	O treťom žalobnom dôvode založenom na porušení všeobecných zásad právneho poriadku Spoločenstva	II - 383
	O prvej časti žalobného dôvodu týkajúcej sa zásady zákazu diskriminácie	II - 383
	O prípustnosti	II - 383
	— Tvrdenia účastníkov konania	II - 383
	— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 384
	O veci samej	II - 385
	— Tvrdenia účastníkov konania	II - 385
	— Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 388
	O druhej časti žalobného dôvodu týkajúcej sa slobodného výkonu hospodárskej činnosti	II - 392
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 392
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 393
	O tretej časti žalobného dôvodu týkajúcej sa zásady proporcionality	II - 394
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 394
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 395
5.	O štvrtom žalobnom dôvode založenom na porušení zásad dobrej viery a ochrany legitímnej dôvery v medzinárodné právo	II - 397
	Tvrdenia účastníkov konania	II - 397
	Posúdenie Súdom prvého stupňa	II - 401
	O trovách	II - 406